Postimees

86. aastakäik

Üksiknumber 5 Rpl.
Tellimishind kuus RM. 1.30.
Leht ilmub 7 korda nädalas.
Toimetus: Tartu, Ülikooli t. 21—23, telef. 40-81, postkast 32.
Aadressi muutmine 20 Rpf.
Tellimiste ja kuulutuste vastuvõtt E. K.-Ü. „Postimees" kontoris kl. 8—15, Tartus, Ülikooli 21—23, telefon 40-80, postkast 32, jooksev arve Eesti Panga Tartu Osakonnas nr 330.
Tõnost lehte 4 lehek.

Nr. 11 Teisipäeval, 13. jaanuaril 1942

Rinne ja tagala

Millistes tingimustes toimub praegune maailmaajalooline heitlus idarindel, sellest annab parima kujutluse alljärgnev kärbe oberstleitnant Soldani artiklist „Zur Charakteristik des Ostfeldzuges":

„Vaid see, kes on Maailmasõjas kogenud venelaste massrünnakuid, võib tagasihoidlikult kujutleda, mis sünnib täna siin idas. Tagasihoidlikult! Sest tsaristlik sõdur oli sõjaliselt meist tunduvalt taga, kuna täna bolshevistlik sõdur on selles suhtes meiega võrdne, tihti isegi ees. Miiniväljade ulatus ega tihedus ei vähene. Siberist kohaletoodud värsked väeosad või uusmoodustised, valge rõivastusega kohandatud talvisele loodusele, annavad seal tuge, kus juba kümnekordselt purustatud diviisid ähvardavad lõplikult tõrkuda. Veel 16. novembril pidi üks diviis viis tundi kibestunult võitlema oma staabi asukoha pärast, kuni bolshevik taipas oma lootusetut üritust suruda sakslasi tagasi. Ta jättis maha umbes 500 eeskujulikult talvesõjaks varustatud surnut. See on vaid üks näide paljudest, tunnistades visadusest, millega võitleb see juba tuhandest haavast verd voolav vaenlane. Pole ühtegi Saksa diviisi, kes poleks võidelnud samasugust, kui mitte raskemat võitlust!

Selline visadus ja kibestatus, millega tuleb sooritada see sõda, vastab ta olemusele. Siin on kaalul kaugelt suuremad sihid kui eelmistel sõjakäikudel, — pole tarvilik mitte üksi hävitada vastase sõjajõud, vaid kaotada bolshevistlik süsteem, suruda maha püsiv hädaoht, mida ei või hinnata kunagi liiga tõsiselt, kõrvaldada surve, mis oleks tabanud kord purustavalt Euroopat. See on selgunud tolle sõjakäigu jooksul, avastades bolshevike rünnakuks valmistatud vahendeid. Toimumas on — nii ütleb tabavalt Shveitsi kindralstaabi ohvitser Däniker — „täielikem hävitussõda, selle sõna antiikses mõistes, mis haarab kogu rahva olemust... võitlus toimub kuni nugadeni".

Seda tajutakse iga sammuga ida poole ikka selgemini. Vaevalt aitab see, et Saksa hävitavad löögid loovad arusaamise, et iga vastupanu on asjatu. Ikka jälle paigatakse fronti, ikka jälle visatakse masse võitlusse, ühestki jalatäiest maast ei loobuta, kui selleks ei sunni Saksa sõdurite purustavad löögid. Meile on see põhimiselt üksköik, kas bolshevikud on asetatud raudsesse distsipliini oma juudi komissaride või mõne muu põhjuse tõttu. See distsipliin on igal juhul olemas, ning sellega tuleb arvestada. Sõjakäigu jooksul on bolshevikel ikka õnnestunud, ka suurte hävituslahingute järel, seada distsipliin jälle jalule. Püsib mulje, et mida ligemale nihkub bolshevistlike võimukandjate viimne tund, seda brutaalsemalt piitsutavad nad esile terrori, mille abil nad hoiavad käes võimu madalaimal kultuuriastmel seisva massi üle, ning et nad seda hoolimatumalt nõuavad ja saavutavad sõjaväelt oma maa iga ruutmeetri kaitsmist."

Kui nüüd tänases linnapea üleskutses nõutakse meilt mõningate riietusesemete, mida me ise nii hädasti ei vaja, loovutamist idarinde sõduritele, siis peame siinkohal meenutama piirkonnakomissar härra Kurt Meeneni sõnu Tartumaa vallategelaste kokkutulekul 9. jaanuaril:

„Meie tahame olla rindele tugevaks toeks ja talle kõike anda, mida ta vajab. Seejuures ärgu kõneldagu ohvritest, kuna need on ainult väikesed loobumised. Ohvreid kannavad ainult need, kes iga päev ja iga tund oma elu kaalule panevad!"

Kuigi sooja varustuse äraandmine on kohustuslik, loodame, et kaaskodanikud ei võta seda vastumeelse koormusena, vaid enesestmõistetava loobumisena rindesõdurite heaks, kellede võitlusest sõltub meie kõikide saatus tulevikus!

M. Kp.

Iiri rahvas taob relvi

DNB. Dublinist, 13. jaan. Arvestades Briti allikaist Iirimaa kohta levitatud kuuldusi, nägi Eire peaminister Eamond de Valera end esmaspäeval olevat sunnitud avalikus kõnes eitama kuuldusi ja sõnumeid nn. saladasest kokkuleppest Dublini vahel ühelt poolt, Londoni ja New Yorgi vahel teiselt poolt.

Peaminister lisas oma eituscle kategoorilise väite, et Eire kaitseb end iga rünnaku vastu, tulgu see, kust tahes. Osutades Briti ja Ameerika ähvardustele, ütles peaminister, et Eire teeb kõik, mis võimalik selleks et taguda kõrgeima kvaliteediga relvi, mida ta oskab käsitseda maa kaitseks iga agressori vastu, „olgu see kestahes".

Kaaskodanikud!

Kuna tähtaeg soojade riiete sõjaväele toomiseks oli liiga lühike, siis ei jõudnud kõik kodanikud neid esemeid ära tuua, millised oleksid kuulunud loovutamisele sõjaväele. Selle tõttu ei osutunud kogutud soojade riiete hulk küllaldaseks. Hulk idarinde sõdureid vajab veel sooja varustust. Sellepärast toimub põllutöödirektori korraldusel 12. I 42. a. veel 5-päevane soojade esemete kogumise aktsioon, ajavahemikus 13.—17. jaanuarini s. a., milles elanikke kutsutakse üles loovutama täiesti küllaldase tasu eest sõduritele 12. 12. 41. a. antud korralduse lõplikuks täitmiseks järgmisi esemeid:

1) paljad kasukad, pikad ja poolpikad
2) riidega kasukad, pikad ja poolpikad
3) vateeritud palitud
4) vildid

Viltide vastu antakse kodanikele välja tunnistus, millega isikul on võimalik järgnevaks talveks tuleval suvel ja sügisel uusi vilte asemele osta.

Soojade riiete kogumispunkt Tartu linna elanikele asub

LINNA LAENUKASSAS, Auriku tän. 1.

Eelmainitud esemete äraandmine toimub iga päev kella 10.15—17.19 kuni 17. skp. (incl.). Laupäeval, 17. skp. lõpeb vastuvõtt kell 15.

Kaaskodanikud! Teie teate, mille pärast ja millistes tingimustes käib praegu võitlus idas, millest kangelaslikult osa võtavad ka eesti rahvuslikud väeosad. Teie teate ka, et meie kohus siin lähedases sõjatagalas on kõik teha, et kergendada rindelvõitlejate ränka koormat. Me peame seda tegema oma vabaduse, au ja elu pärast, esimeseks tänutäheks Saksa vaprale armeele eesti rahva tänuaastal!

Tartus, 13. jaanuaril 1942. a.

K. Keerdoja.
Linnapea.

*

Teatavasti võib sisedirektori korralduse järgi iga leibkond oma tarvituseks jätta kaks kasukat, kaks paari vilte ja meesisiku kohta ühe karvamütsi ja iga perekonnaliikme kohta igast liigist teistest ülemalnimetatud esemetest ühe eseme. Paarisesemetest võib jätta kaks paari kindaid iga perekonnaliikme kohta. Sõjaväele sobimatud moe-esemed ei kuulu äraandmisele.

Iga üksikult elav isik võib endale jätta ülalnimetatud esemetest ühe eseme ja paaris esemetest ühe paari vilte ja kaks paari kindaid.

Isikud, kelle elukutse nõuab alalist väljasolekut, nagu kalamehed, meremehed, öövahid, metsatöölised, võivad jätta iga töötaja kohta ühe kasuka.

Tartumaalt kogutud sõjaväele üle 32.000 riietuseseme

Teostatakse veel täiendav soojade riietekorjandus

Kuna viimane tähtaeg soojade taliriiete toomiseks sõjaväele oli meil liiga lühike, siis ei jõudnud kõik elanikud esemeid ära tuua, mida oleks ära anda tahetud. Seetõttu jäi eriti kogutud soojade üleriiete hulk väikeseks. Hulk sõdureid vajavad aga veel sooja riidevarustust.

Sel põhjusel jätkub veel järgmiste riietusesemete kogumine: paljad kasukad (pikad ja poolpikad), riidega kasukad (pikad ja poolpikad), vateeritud palitud, vateeritud jopid, vildid ja lambanahad.

Tartumaalt tahetakse saada kasukaid, palituid ja joppesid kokku 2800 ning vilte niipalju kui võimalik.

Lõplikel andmeil on Tartumaal taliriiete korjanduse kahe viimase aktsiooni tulemusena saadud kokku üle 32.000 eseme. Kokku on tulnud 5318 kasukat (kasukate arv on tegelikult veelgi suurem, sest paljudes valdades toodi kasukaid ära veel pärast seda, kui Maavalitsusele olid andmed teatatud), 551 kasukvesti, 2674 nahkmütsi, 8345 paari villaseid kindaid, 802 paari karusnahkseid kindaid, 2876 villast salli, 287 vateeritud kuube, 31 vateeritud joppi, 54 vateeritud mantlit, 80 paari vateeritud pükse, 218 paari vilte, 6787 lambanahka, 226 kampsunit, 2771 paari sokke, 100 paari nahkpükse, 51,2 kg villa ja 4,15 kg lõnga.

Peale selle on veel saadud rida vähemaid esemeid.

Kogutud riietusesemeist on osa juba sõdureile välja antud.

Reisijateaurik „Lamoricière" uppus, 290 inimest pardal

DNB. Vichyst, 13. jaan. Raskes tormis Menorca läheduses Vahemere lääneosas uppus Prantsuse reisijateaurik „Lamoricière", viies kaasa merepõhja 290 hinge. Laevapere ja reisijad tegid 29 tundi järgemööda üliinimlikke pingutusi, et vastu panna tormijõule, kusjuures laeva pardal leidsid aset dramaatilised sündmused.

Laeva seisund muutus ohtlikuks juba möödunud kolmapäeva õhtul kell 8. Kuid alles reede hommikul saatis kapten välja esimese SOS-signaali. Vahepeal olid laevast üle käinud tohutud lained. Neljapäeval kella 17—21 moodustati laevaperest ja reisijaist inimeste ahelik, selleks, et pangede käestkätte andmisega kergendada pumpade tööd. Kuid lekkimist ei suudetud seistada ja vesi hakkas varsti täitma katlaruumi. Kell 18 jäid masinad seisma ja kell 21 kustus tuli. Siis anti käsk sulgeda veekindlad uksed katla- ja masinaruumi vahel.

Terve rida Prantsuse laevu ruttas „Lamoricière'ile" abi andma. Reede hommikul kell 9 saabus õnnetuse kohale „Gouverneur Général de Gueydon". Selle meeskond püüdis visata hädasolevale laevale köit, kuid torm ja tugev lainetus ajasid kõik katsed nurja. Kuna vahepeal oli saabunud kohale juba kolmas laev, siis andis „Lamoricière'l" kapten käsu naiste ja laste lahkumiseks pardalt. Kuid parajasti samal hetkel tõusis tormijõud veelgi. Ligemale 7 tundi püüdis kolm laeva köite, nöörredelite ja muude vahenditega päästa inimesi. Kuna aga lained pidevalt uhtusid dekki, siis osutusid kõik pingutused asjatuks. Mõned laevaõnnetud püüdsid saabuda teistele laevadele parvedel või päästerõngaste abil, kuid iga kord uhuti nad lainete poolt tagasi. Abistavate laevade meeskonnad võistlesid ükstelsega sangarluses. Üks meremees laskis enda köie otsas veepinnale ja päästis seega mitu inimest.

Kell 12.40 reedel uppus „Lamoricière". Laevasillal seisev kapten läks ühes laevaga merepõhja.

Pommirahe Maltale

DNB. Roomast, 13. jaan. Itaalia sõjajõudude peakorter teatas esmaspäeval lõuna ajal:

„Kürenaika rinnetel luurevägede võitlused.

Itaalia ja Saksa õhujõud arendasid intensiivset tegevust rünnakutega vaenlase lennuväljadele Gamoutis ja Agedabias, kus maapinnal hulk lennukeid sai vigastada. Peale selle tulistati madallennul kuulipildujaist marssivaid ja puhkavaid vaenlase vägesid, tankide koondisi ja jõuvankrite koondisi. Saksa hävitajad tulistasid alla kolm Curtissi ja Hurricane'i.

Õhurünnakud Maltale jätkusid."

Peab kandma oma hoiaku tagajärgi

Tokiost teatab DNB: Jaapani valitsus avaldas esmaspäeval ametliku teadaande, milles öeldakse:

Vaatamata sellele, et Jaapan korduvalt väljendas oma soovi elada rahus Hollandi Ida-Indiaga ja vältida sõjaliste sammude astumist Hollandi India siiütute elanike vastu, oli Jaapan sunnitud algatama selliseid aktsioone Hollandi Ida-India vägede vastu pühapäeval selleks, et astuda vastu nende vägede vaenulikkudele aktsioonidele ja kaitsta Jaapani elanikke Hollandi Ida-Indias. Vaenulikkuste puhkemise hetkel Jaapani, Suur-Britannia ja Ühendriikide vahel deklareeris Hollandi Ida-India valitsus, et ta säilitab lähedasi ja lahutamatuid suhteid kahe viimase riigiga. Ta muutis oma maa baasideks Suur-Britanniale ja Ühendriikidele Jaapani vastu. Nüüd peab Hollandi Ida-India valitsus kandma omaenda hoiaku tagajärgi, öeldakse Jaapani valitsuse teadaandes.

Pimendamisaeg
13. jaan. 1942 on kella 16.15—8.30
Verdunklungszeit
13. Jan. 1942 v. 16.15 bis 8.30

Meldet Euch zum Reichsarbeitsdienst im Deutschen Reich!

Arbeitsdienst ist Ehrendienst!

Der Reichsarbeitsdienst erzieht die junge Mannschaft im Geiste der Volksgemeinschaft zur wahren Arbeitsauffassung. Durch körperliche Arbeit, Sport, Unterricht und in Kameradschaft bilden sich Körper und Seele des jungen Mannes. Gemeinsam mit der Waffe des Friedens — dem Spaten — arbeitend dient er dem Volke und sich selbst.

So ist der Reichsarbeitsdienst nach dem Willen unseres Führers Adolf Hitler die grosse Erziehungsschule zur Volksgemeinschaft. Der Reichsarbeitsdienst stellt im Frühjahr 1942 Freiwillige aus den Generalbezirken Estland, Lettland und Litauen ein.

Damit wird der männlichen Jugend aus den Jahrgängen 1920 bis 1922 die Möglichkeit gegeben in den Reihes des Reichsarbeitsdienstes zu dienen.

Die Einstellung erfolgt für eine freiwillige Verpflichtung von einem Jahr.

Die Arbeitsdienstzeit wird im Deutschen Reichsgebiet abgeleistet. Die Bewerber, die sich für den Reichsarbeitsdienst verpflichten wollen, müssen sich bis zum 31. Januar 1942 bei den Gebietskommissaren melden, damit ihre Einstellung noch zum April 1942 erfolgen kann.

Auskünfte erteilen die Dienststellen der Gebietskommissare und der Reichsarbeitsdienst — Verbindungsführer, Riga, Wallstrasse 26, Wohnung 12, Telefon 26-853.

gez. **Lohse.**

Für das Gebiet Dorpat (Kreise Dorpat, Werro, Walk) befindet sich das Werbebüro für den R. A. D. beim Gebietskommissar in Dorpat, Aiastr. 35, Telef. 41-24. Weitere Auskünfte werden erteilt in den Kreis-, Stadt, und Gemeindeverwaltung.

Registreerige end Riigi tööteenistuseks Saksa riigis!

Tööteenistus on auteenistus!

Riigi tööteenistus kasvatab noori mehi rahvustervikluse vaimus tõelisele arusaamisele tööst. Kehalise tööga, sportimisega ja õpingutega kaaslaste keskel toimub noore mehe kujundamine nii kehaliselt kui ka vaimselt. Ühises töös rahurelva — labida — abil teenib ta sel viisil rahvast ja iseennast.

Nii kujutab riigi tööteenistus meie Juhi Adolf Hitleri soovil rahvustervikluse suurt kooli.

Riigi tööteenistus võtab 1942. a. kevadel teenistusse vabatahtlikke Eesti, Läti ja Leedu kindralkomissari aladelt.

Seega antakse meesnoorsoole aastakäikudes 1920—1922 võimalus teenida Riigi tööteenistuse ridades.

Teenistusse võtmisele järgneb vabatahtlik üheaastane teenistuskohustus.

Tööteenistusaeg sooritatakse Saksa riigi aladel.

Sooviavaldajad, kes tahavad kohustuda Riigi tööteenistuseks, peavad esinema piirkonnakomissaride juures kuni 31. jaanuarini 1942, et nende teenistusse võtmine võiks toimuda veel 1942. a. aprilliks.

Informatsiooni jagavad piirkonnakomissaride bürood ja Riigi tööteenistuse sidejuht Riga, Wallstrasse 26, Wohnung 12, tel. 26853.

Lohse

Riigi tööteenistuse Tartu piirkonna (Tartu, Võru ja Valga maakondade) värbamisbüroo asetseb Tartu piirkonnakomissari juures, Tartu, Aia t. 35, telef. 4124. Lähemaid teateid saab maakonna-, linna- ja vallavalitsustest.

Noormehed aastakäikudest 1920—1922

Tööteenistus on auasi

Saksa Riigitööteenistus annab võimaluse vabatahtlikele idaterritooriumilt

Ka teie võite saada au osaliseks Riigitööteenistuse ridades ja mundris ühe aasta Saksamaal teenida.

Teatage endid kui vabatahtlikke ajavahemikus 10. I 1942 kuni 31. I 1942 isiklikult piirkonnakomissaride juures, kui teie rakendamine veel käesoleva aasta aprillis aset peab leidma.

Vastuvõtutingimused: kohtulikult karistamata, terve, sündinud aastail 1920—1922.

Lähemaid andmeid annavad piirkonnakomissarid ja Riigitööteenistuse sidejuht, Riga, Wallstr. 26, Wohnung 12.

Junge Männer der Jahrgänge 1920—1922

Arbeitsdienst ist Ehrendienst

Der Deutsche Reichsarbeitsdienst stellt Freiwillige aus dem Ostland ein!

Auch Ihr könnt die Ehre haben, in den Reihen und in der Uniform des Reichsarbeitsdienstes ein Jahr in Deutschland zu dienen.

Ihr meldet Euch als Freiwillige persönlich in der Zeit vom 10. I 1942 bis 31. I 1942 bei den Gebietskommissaren, wenn Eure Einstellung noch im April 1942 erfolgen soll.

Bedingungen für die Annahme: keine gerichtlichen Vorstrafen, gesund, in den Jahren 1920 bis 1922 geboren.

Weitere Auskünfte erteilen die Gebietskommissare und der Reichsarbeitsdienst Verbindungsführer, Riga, Wallstr. 26, Wohnung 12.

Korraldus

Kõik majahooldajad ja majaomanikud teatagu kuni 15. jaan. 1942 Kohaliku Komandantuuri Korteriametile (Kuperjanovi tn. 16, tuba 7) järgmise eeskirja kohaselt nende maa-ala piirides asuvaist garaazhidest või kuuridest, milliseid võib kasutada garaazhidena:

1. Tänav ja maja nr.:
2. Omaniku perekonna- ja eesnimi:
3. Kas garaazh või kuur:
4. Põrandapind m²:
5. Mahutusvõime:
   . . . . . kergesõiduautot
   . . . . . veoautot
   . . . . . mootorratast
6. Kas köetav või külm:
7. Kas praegu vaba? Kui mitte, siis kelle kasutuses?
8. Kas hoone on kohe kasutamiskõlblik või vajab remonti?

Kohalik komandant.

Korraldus

Kõik majahooldajad ja majaomanikud, kellede majad on Saksa sõjaväevõimude poolt kas tervelt või osaliselt kinni pandud, teatagu kuni 15. jaan. 1942 Kohaliku Komandantuuri Korteriametile (Kuperjanovi tn. 16, tuba 7) kirjalikult järgmise eeskirja kohaselt:

1. Tänav ja maja nr.:
2. Majahooldaja või majaomaniku perekonna- ja eesnimi:
3. Kinnipandud tubade arv, märkides ära, kas terve maja, terve korter või üksiktoad:
4. Kogupõrandapind m².:
5. Kas on olemas köök või keeduvõimalus?
6. Kas ahi või keskküte?
7. Kas kinnipandud ruumid käesoleval ajal on vabad või sõjaväeosa all kinni?
8. Kas kinnipandud ruumid on elamiskõlblikud või vajavad remonti?

Saksa sõjaväelastele väljaüüritud möbleeritud üksiktoad teatamisele ei kuulu. **Kohalik komandant.**

Anordnung

Alle Hausverwalter bzw. Hausbesitzer haben bis zum 15. Jan. 1942 der Ortskommandantur, Abt. Quartieramt (Kuperjanovi tn. 16, tuba 7), die im Bereiche ihres Grundstückes befindlichen Garagen oder Schuppen, die als Garagen verwendet werden können, schriftlich vorschriftsgemäss zu melden:

1. Strasse und Hausnummer:
2. Name des Inhabers:
3. Garage oder Schuppen:
4. Bodenfläche in qm.:
5. Fassungsvermögen:
   . . . . . PKw.
   . . . . . LKw.
   . . . . . Krad.
6. Heizbar oder kalt:
7. z. Zt. frei? Wenn belegt, dann von wem?
8. Bau sofort bezugsfertig oder reparaturdürftig?

Der Ortskommandant.

Anordnung

Alle Hausverwalter bzw. Hausbesitzer, deren Häuser ganz oder teilweise von der deutschen Wehrmacht sichergestellt worden sind, haben der Ortskommandantur, Abt. Quartieramt (Kuperjanovi Str. 16, Zimmer 7) bis zum 15. Januar 1942 schriftlich vorschriftsgemäss zu melden:

1. Strasse und Hausnummer:
2. Name und Vorname des Hausverwalters bzw. -besitzers:
3. Anzahl der sichergestellten Zimmer unter Angabe, ob ganzes Haus, ganze Wohnung oder Einzelzimmer:
4. Angabe der Gesamtbodenfläche in qm.:
5. Ist Küche oder Kochgelegenheit vorhanden:
6. Ofen- oder Zentralheizung:
7. Sind die sichergestellten Räume z. Zt. frei oder belegt?
8. Sind die sichergestellten Räume bezugsfertig oder reparaturbedürftig?

An deutsche Wehrmachtsangehörige vermietete möblierte Einzelzimmer sollen nicht gemeldet werden.

Der Ortskommandant.

Tähtis laevastikubaas Olangapo jaapanlaste käes

Jaapani dessant ka Menado juures, Celebesi saarel. 2 vaenlase allveelaeva merepõhja, 1 suur kaubalaev põleb. Rida õhurünnakuid Singapurile

DNB. Tokiost, 13. jaan. Esmaspäeva õhtupoolikul keiserlikust peakorterist avaldatud teadaanne kinnitab Jaapani vägede maabumist Tarakani saarel asetseva Hollandi Borneo idaranniku ees ja maabumist Menado juures, mis on Hollandi asevalitsuskonna Menado pealinn Celebesi saarel Sundas. Jaapani teadaandes öeldakse, et Menado vallutati Jaapani vägede poolt varajastel hommikutundidel ja et Tarakani garnison alistus.

Menado elanike arv ulatub umbes 28.000-ni. Linn evib sadama, mille kaudu veetakse välja eriti kohvi ja kummit. Peale selle asetseb siin ka üks kaabeljaam.

Olangapo

Tokiost teatab DNB: Nagu keiserlik peakorter esmaspäeva lõuna ajal teatas, vallutasid Jaapani väed juba esmaspäeva hommikupoolikul tähtsa vaenlase laevastikubaasi Olangapo. Olangapot, mis asetseb umbes 60 miili Manilast, kasutati eeskätt baasina Ameerika Aasia-laevastiku allveelaevadele. Olangapo baas evib ujuvdokke, kuhu võib paigutada kuni 12.000-tonniseid sõjalaevu.

Ühtlasi teatas keiserlik peakorter, et Jaapani eelväed Lääne-Malaia rannikul pühapäeva hommikupoolikul marssisid sisse Kuala Lumpuri.

24 tanki hävitatud

Tokiost teatab DNB: Nagu keiserlik peakorter esmaspäeval teatas, on Jaapani lennukid Malaka väinas uputanud kaks vaenlase allveeleva ja tulistanud põlema ühe suure kaubalaeva.

Lõuna-Malaias Jaapani õhujõudude üksused lähedases koostöös maavägedega pommitasid tõhusalt põgenevaid Inglise vägesid.

Tampini juures Kuala Lumpuri ja Singapuri vahel hävitati 24 Briti tanki ja soomusautot.

Möönab taganemist

Shanghaist teatab DNB: Nagu esmaspäeva õhtupoolikul Singapuris avaldatud teadaandes öeldakse, on Briti väed Malaia rindel taganenud Kuala Lumpuri piirkonnast positsioonidele, mis asetsevad Serembamist põhja pool, Negri Sembilani sultanaadis. Siin on Briti väed nüüd kokkupuutes vaenlasega. Taganemine uutele positsioonidele toimus Jaapani maavägede ja õhujõudude pidevate rünnakute all.

Edasi öeldakse Briti teadaandes, et Jaapani õhujõud ründasid Serembami linna, kus liiklusteed said kahjustada. Praegu oldavat ametis teede kordaseadmisega.

Uued Jaapani õhurünnakud olid suunatud Muari linnale samanimelise jõe suudmes Johores. Jaapani lennukid tulistasid kuulipildujaist Muari linna. Sadamas uputati üks väiksem laev.

Ka Singapur pidi esmaspäeval jälle üle elama terve rea Jaapani õhurünnakuid. Briti hävitajad olevat tõusnud õhku. Kuid võitluste käigu kohta puuduvad veel teated, öeldakse Briti teadaande lõpul.

Naiste mobilisatsioon Austraalias

Shanghaist teatab DNB: Nagu Melbourne'i raadio esmaspäeva ööl teatas, avaldas Austraalia valitsus esmaspäeval korralduse, mille järgi kõik naised 18—40 aasta vanuses peavad vabatahtlikena astuma mitmesuguste tsiviilkaitse organisatsioonide teenistusse. Iga naiskodanik, kes on 18—40 aastat vana, peab end registreerima nimestikus, mis on juba valmis seatud.

Eesti naine vajab uut mõttelaadi

Majandus- ja transpordidirektor dr. A. Wendt'i kõne ERÜ noorte naiste kodu avamisel

Neljapäeva õhtul kell 6 toimus Tallinnas Eesti Rahva Ühisabi noorte naiste peatuskodu avamine kutsutud külaliste juuresolekul. Eesti Omavalitsuse esindajana võttis kodu avamisest osa majandus- ja transpordidirektor dr. A. Wendt, kes oma kõnes eriti rõhutas eesti naise ülesandeid praeguses olukorras ja sellele vastava ellusuhtumise kujundamisel. Veel olid peatuskodu avamisele ilmunud ERÜ abipresident sanitaarkindral dr. H. Leesment, praost A. Täheväli ning juhtivaid noorsoo- ja hoolekandetegelasi.

Peatuskodu avati vaimuliku talitusega, mille pidas praost A. Täheväli. Järgnevalt võttis sõna ERÜ abipresident sanitaarkindral dr. H. Leesment, selgitades noorte naiste kodu asutamise vajadust. ERÜ poolt asutatud kodu pole üksnes lihtne ööbimiskoht, vaid selle kasutajaile ka tõeline ajutine kodu, kus nad endid siin pakutavate mugavuste tõttu võivad koduselt tunda, ütles dr. H. Leesment. Kõnelejа palus sõna võtta majandus- ja transpordidirektor dr. Wendt'il, kes oma kõnes ütles järgmist:

„Minul on austav ülesanne Eesti Omavalitsuse poolt edasi anda tervitused avatavale kodule ja tema juhatajale ning soovida selleks tööks palju jõudu ja edu!

Kui üteldakse, et noorus on meie tulevik, siis on eesti naine see olevik, kellele mele oma tuleviku rajame. Ning oma tuleviku nimel peamegi seepärast hoidma meie naisi ning pakkuma neile kaitset. Eesti naisel on mele rahva ajaloo kestel olnud tälta mitmeldki tähtsaid ülesandeid. Eesti naine pole olnud ahju taga istuja tuhkatriinu. Eriti mele rahva uuema aja arengus viimaste aastakümnete jooksul on olnud eesti naisel palju kaasa rääkida ja tema päralt on olnud palju vabadusi. Need vabaduse mõisted on aga mõnelegi naisele saanud nüüd saatuslikuks.

Viimasel ajal on osa eesti naisi möödunud aasta sündmuste vapustusel, sõja ja terrori mõjutusel, meeste, isade ja vendade kaotuse tagajärjel kaotanud nagu tasakaalu. Jääb mulje, et osa naisi oleks nagu puu küljest lahti kistud sahisevad lehed, mis sihita ja kergelt hõljuvad tuules. Nad kõnnivad mööda tänavaparketti ja tunnevad end vabadena, rõõmsatena, mitte niipalju politiilselt kui vabadena perekonna ja seltskonna pidurdavaist köidlkuist. Mõeldakse — nüüd on sõjaaeg ja sõjaajal on kõik lubatud, — eriti lõbu ja kerge meelelahutus.

Õnneks on selle mõtteviisiga naisi vähe, õnneks on neid ainult linnades. Meie ülesanne ja siht on eesti naise maailmavaate sellist arengut pidurdada ja ära hoida, et mitte ei suureneks seesuguste naiste pere.

Siin avatav kodu on üks esimesi kantse eesti naise au ja puhtuse kaitseks. Ajal, kus puuduvad linnades küllaldaselt ööbimisvõimalused, on avatav Noorte Naiste Kodu paigaks, kus kehtib kindel kodukord ja kus elades on kaitstud iga seal ööbiva naise hea nimi.

Eesti uus tulevik oleneb nii emast kui lapsest. Meie senised ja tulevased emad, samuti meie seltskond peavad ümber koolitama oma mõtlemisvilsi. Sõja kestes või lõppedes tungib läbi see uus tunnetus, see uus mõtlemisvilis ürgeliselt kõigi, ka suurte rahvaste juures. Seda on ajalugu varem juba tõendanud. Keelatud on juba mujal, keelatud on ka meil tulevikus neil naispere esindajail, kes olid harjunud oma elu kohustusi nägema ballipõrandail ja kohvikuis, moraali lugeda emade kohta, kes oma kohustusi täidavad maa ja rahva vastu. Eriti keelatud tõsta näppu nende kohta, kes sõjatulemustest ei tuleta mitte õigust lõbutsemiseks, vaid kohustust rajada perekonda, kuigi poolikut perekonda, kuigi perekonda meheta, kuid lastega, lastega terveist vanemaist. Säärane perekond on sama tälsõiguslik perekond ning säärane ema — on eluvõitlusis kangelaslik ema. Teda peab toetama maa ja rahvas, sest säärasest arengust, kus iga naine peab oma piha kohuseks anda isamaa-altarile uusi poegi kadunute asemele, oleneb, kuivõrd jõuliseks jääb meie rahvas uude tulevikku astumiseks. Selleks arenguks vajame aga teadlikke naisi, mitte juhusteotsijaid. Meie mõistame hukka kõik juhusteotsijad ja sirutame käed toetamiseks, ka majanduslikuks, igale naisele kui igatsevale, teadlikule emale.

Eesti rahval puudub palju mehi, puudub palju lapsi.

Olen veendunud, et Eesti teadlikust naisest, eesti õilsast naisest oleneb meie rahva terve ja julge areng. Eesti teadliku naise koduks olgu ka see uus kodu. Selle kodu juhtimiseks ja uue ausa ning loomulikult-terve mõtlemisvilsi süvendamiseks soovin kodu juhatajale tahet, jõudu ja edu!"

Veel kõneles peatuskodu juhataja õde A. Orm, mille järel külalised tutvusid peatuskodu nägusate ruumidega, kus avamispäeval oli ajutise kodu leidnud juba kaks elanikku.

*

ERÜ noorte naiste peatuskodule on ruumid leitud S. Karja tn. 2-4, kus kolmes avaras ruumis leidub peatumisvõimalusi kuni käheteistkümnele inimesele. Peatuskodu asutamisega on ERÜ vastu tulnud nendele noortele naistele, kellel Tallinna sõitmisel on tekkinud raskusi peavarju leidmisega.

Teadaanne

haigete varustamise kohta toiduainete lisanormidega

1. Alates 12. jaanuarist 1942. a. võidakse neile haigeile elanikele, kelledele arstide poolt on peetud hädavajalikuks määrata ajutiselt toiduainete lisanorme, neid toiduainete lisanorme müüa ainult eriliste haigete lisanormi kaartide kupongide vastu allpool toodud korras.

2. Haigete jaoks kehtestatakse kaks lisanormikaarti: a) piima jaoks piima lisanormikaart 112 ühesuuruse kupongiga ja b) mitmesuguste lisatoiduainete jaoks kaart 36 ühesuuruse kupongiga.

Iga piimakaardi kupong vastab ¼ liitrile piimale, kuna mitmesuguste lisatoiduainetekaardi kupongile kirjutab kaardi väljaandnud asutus ühe nädala kohta ettenähtud lisatoiduaine nimetuse ja koguse tindiga (peale piima, milleks on erikaart).

Lisanormikaardid antakse kaarte väljaandvate asutuste poolt välja arsti tõendil näidatud ajavälte ulatuses, aga mitte pikema aja peale kui kaheksaks (8-ks) nädalaks.

Vabaksjäävad lisanormikaartide kupongid kustutatakse lisanormikaardil väljaantud asutuse poolt tindiga (ristiga X).

3. Haigete lisanormikaardid antakse välja käesoleva teadaande p. 4 nimetatud asutuste poolt sellekohase arstitõendi alusel.

Arstitõendil peavad olema märgitud: a) haige ees- ja perekonnanimi, b) haigete varustamiseks vajalik lisatoiduaine täpne nimetus, c) ühe päeva või nädala kohta määratud toiduaine kogus, d) kui kauaks (mitmeks päevaks, nädalaks) lisanorm on määratud ja e) tõendi väljaandmise kuupäev, tõendi väljaandnud arsti nimi ja allkiri, aadress, eriala ja arsti templi jäljend.

Lisanormikaarte väljaandval asutusel on õigus nõuda arstitõendile lisaks veel täiendavat tõendit linnavalitsuse või maakonnavalitsuse tervishoiuosakonnalt.

4. Haigetele arstide poolt antavad tõendid haiguse tõttu hädavajalike lisatoiduainete kohta esitatakse varustuskaarte väljaandvale asutusele vastava märkuse tegemiseks ostjakaardile ja haigetele antavate toiduainete lisanormikaartide saamiseks.

5. Arsti ja tervishoiuosakonna tõendid jäävad kaardi väljaandnud asutusse alalhoidmiseks.

6. Haigetele väljaantud lisanormikaartide kohta peavad kaarte väljaandvad asutused sellekohase vormi järgi eri registrit.

7. Haigetele määratud toiduainete lisanorme, välja arvatud piim, võidakse müüa ainult kindlaksmääratud erikauplustest. Teistel kauplustel on keelatud normeeritud toiduaineid haigetele lisanormide alusel (haigekaardi alusel) müüa.

Piima lisanormi müüakse samast kauplusest, kuhu haige end normipiima ostuks on registreerinud.

8. Haiged, kelledele on määrastud toiduainete lisanormid, registreeritakse kauplustes eri nimestikku, eraldi tavalistest alatistest ostjatest.

9. Lisanormikaartidelt lõigatakse kupongid ja esitatakse kaupluste poolt omavalitsustele sama korra kohaselt, nagu see toimub tavaliste normitud kupade kupongide osas.

10. Alates 12. jaanuarist 1942. a. kaotavad kehtivuse kõik kuni käesoleva teadaande ilmumiseni arstide poolt haigetele väljaantud tõendid toidusinete lisanormide saamiseks, samuti kaotavad samast kuupäevast kehtivuse kõik nende tõendite alusel tehtud märkused ostjakaardil toiduainete lisanormide saamiseks.

Kõik haiged, kellede tervislik seisukord hädatarvilikuna tingib ajutiselt toiduainete lisanormide saamise, peavad muretsema uued arstitõendid ja võtma lisanormikaardid käesolevas teadaandes ettenähtud korras.

H. Saar, põllutöödirektor.

Wolframi-palavik

DNB. Lissabonist, 13. jaan. Wolframilademete avastamine Põhja-Portugalis on tekitanud elanikkonnas tõelise wolframipalaviku, mis kasvab üha. Vaevalt möödub päeva, kus ei toimetata hulgalisi areteerimisi isikute seas, kes ilma loata kaevavad Wolframi.

Nagu ajaleht „Seculo" teatab, ründas 20 relvastatud meest kohta, kus maaomanikud kaevasid wolframi. Korra jaluleseadmiseks tuli kohale kutsuda rahvuslik kaardiväg. Teisest kohast teatatakse, et 200-st mehest koosnev jõuk kaevas wolframi vööral krundil, hävitades täielikult põllud ja viinamäed.

Nagu neist sõnumeist nähtub, avaldab wolframi-palavik mõju Portugali põllumajanduselegi, sest põllutöö jaoks ei jätku enam käsi. Põllutöölisi meelitavad kõrgemad palgad wolframikaevandustes. Samuti eelistavad paljud põllutöölised alustada omal arvel wolframi otsimist.

Teadaanne

Minu korralduse kohaselt (Eesti Sõna nr. 9 — 12. detsembrist 1941. a.), mis jõustus 15. detsembril 1941. a., maapidajad, talupidajad kui ka teised piimatootjad on kohustatud piima ning või ära andma meiereidele või P. K. „Võiekspordile".

Alljärgnevalt annan teada, et vastava linna elanikkonna varustamiseks on õigustatud piima ja võid vastu võtma vahetult või oma volinikkude kaudu ainult järgmised piimatööstused:

Tallinnas ja Nõmmel — P. K. „Võiekspordi" Keskmeierei, Jakobsoni 14; Tartus — Tartu piimaühistu piimatalitus, Vaksali 31; Narvas — Narva piimaühistu piimatalitus, Tallinna 7; Pärnus — Pärnu piimaühistu piimatalitus, Janseni 46; Viljandis — Viljandi piimaühistu piimatalitus, Kirikumõisa 89; Rakveres — Rakvere piimaühistu piimatalitus, Tiigi t. 3; Elvas — Elva piimaühistu piimatalitus, Tuletõrje tn 6; Jõgeval — Jõgeva piimaühistu piimatalitus, Suur tn. 75; Jõhvis — Jõhvi piimaühistu piimatalitus, Jõhvis, Narva tn; Keilas — P. K. „Võiekspordi" Keila piimavastuvõtupunkt, õhtu tn. 2; Kilingi-Nõmmel — Voltveti piimaühistu piimatalitus, Voltveti as.; Kundas — Kunda piimaühistu piimatalitus, Kunda as.; Kuressaares — Laadjala piimaühistu abit., Kuressaares; Mustlas — Tarvastu piimaüh. piimatal., Mustlas; Otepää — Otepää piimaüh. piimatal., Pärna tn. 22; Paides — Väätsa piimaüh. Paide koorejaam, Karja tn. 5; Põltsamaal — Põltsamaa piimaüh. piimatal., Välja tn. 4; Sindis — Sindi Tarv. Ühi. piimatal. Sindis; Suure-Jaanis — Suure-Jaani piimaüh. piimatal., Viljandi tn. 6; Tapal — Kadrina piimaühistu Tapa koorejaam, Tapal; Tõrvas — Helme piimaüh. piimatal., Piima tn. 1; Türil — Türi piimaüh. piimatal., Kooli tn. 2; Valgas — Laatre piimaüh. Valga koorejaam, Valgas, Vee 2.

Mainitud linnades elanikkonna piima ja võiga varustamiseks rakendatavate jaemüügikaupluste võrgu kujundab, seal kus linna varustamiseks määratud piimatööstus seda tarvilises ulatuses ei oma, vastav linnavalitsus kokkuleppel linna varustamiseks määratud piimatööstusega.

Siin nimetamata linnades on vastava linna elanikkonna varustamiseks õigustatud esialgselt piima ja võid vastu võtma linnavalitsuse poolt määratud kauplused.

Jaemüügikaupluste võrk tuleb vastava linnavalitsuse poolt esitada Põllutöödirektooriumile kinnitamiseks.

Teadaanne

kõigile maja- ja maapidajatele elanikkude ja kinnisvara teatelehe esitamise kohta

Alus: Maksustamiskorralduse seaduse § 44 ja 46 (RT 1932, 1, 1).

1. Kõik maja- ja maapidajad (-valdajad) ja majavalitsejad on kohustatud esitama sellekohasel blanketil, vorm nr. 1, linnades maksuametile ja maal vallavalitsusele kõigi nende isikute kohta täieliku nimekirja, kes käesoleva aasta 15. jaanuaril nende majades elasid, arvates kaasa ka majast äjutiselt lahkunud. Samas teatelehes tuleb anda kinnisvarasse puutuvaid andmeid ja teatmeid, linnades — ehituste ja kruntide üle, eraldi iga üksiku valduse kohta, kaasa arvatud ka hoonestamata ehituskrundid; maal — talundi suuruse (hektaaride) ja hindepunktide (puhaskasurublade) arvu kohta.

2. Ülaltähendatud teatelehe esitamise viimaseks tähtajaks on 1. veebruar 1942. a.

3. Vastavad blanketid on saadaval linnades maksuametite ja valdades vallavalitsuste kantseleides.

4. Teatelehte võib esitada kas isiklikult või posti teel. Teatelehe vastuvõtmise kohta antakse kviitung.

5. Nõutud teatelehe tähtajal mitteesitamise või ebaõigete teadete andmise pärast karistatakse süüdlasi Maksustamiskorralduse seaduse § 147 põhjal rahatrahviga kuni 500 riigimargani, korduvail juhtudel kuni 1000 riigimargani.

Tallinnas, 7. jaanuaril 1942. a.

Dr. A. Wendt,
majandus- ja transpordidirektor.

Üks Briti hävitaja merepõhja

Teist torpedeeriti. Võitlused idarinde kesksektoris ja Waldai piirkonnas.

Juhi Peakorterist, 12. jaanuar.

Sõjavägede Ülemjuhatus teatab:

Võitlused idarinde kesksektoris ja Waldai piirkonnas jätkuvad. Teistes rindesektorites ei toimunud olulist võitlustegevust.

Üks sõjalaevastiku kaugelaskepatarei tulistas tähelepandavate tabamustulemustega Doverit.

Allveelaevad uputasid Atlandil ühe Briti hävitaja ja torpedeerisid Vahemerel üht teist hävitajat.

Põhja-Aafrikas elavat luuretegevust. Saksa võitluslennukid pommitasid Kürenaika rannaäärset teed ja Briti lennuvälju Malta saarel.

Ajavahemikus 1. kuni 10. jaanuarini kaotasid Briti õhujõud 42 lennukit, neist 19 Vahemere kohal ja Põhja-Aafrikas. Samal ajal kaotati võitluses Suur-Britannia vastu üheksa oma lennukit.

7. jaanuari sõjateates teatatud Nõnkogude maandumisüritusel Jevpatorias Krimmi poolsaarel jättis vastane ägedates majade- ja tänavavõitlustes surnutena 600 sõdurit ja 1300 partisani võitlusväljale. 203 vangi langes meie kätte. See tulemus sõltus suurel määral kolonelleitnant von Boddieni otsustavast lahingusse astumisest, kes langes selles lahingus ühe jalaväedivisi luureüksuse komandörina. Juht ja Sõjavägede Ülemjuhataja annetas sellele vahvale ohvitserile tagantjärele Tammelehe Raudristi Rüütliristi juurde.

*

DNB. Berliinist, 13. jaanuaril. Tälenduseks Saksa esmaspäevasele sõjateatele kuulis Transocean asjaomastest sõjaväelistest ringidest, et bolshevikud ellegi jätkasid idarindel oma rünnakuid. Seal, kus vaenlasel raskete kaotustega õnnestus teostada kohalikke sissemurde Saksa liinidesse, löödi ta peaaegu kõikjal tagasi Saksa vägede vasturünnakutega.

Saksa sõjateates mainitud Valdai kõrgustik, kus vaenlane samuti üritas rünnakuid, pakub tüüpilise näite maastiku tähtsusest, eriti kaitsevõitlustes. Valdai piirkond asetseb umbes 100 km Ilmeni järvest ida pool. Valdai maastikku iseloomustavad Volhovi ja Volga jõgede veelahkmed. Paljud järved, sood ja metsad pakuvad siin kaitseseadmete ehitamiseks soodsaimat positsiooni. Neist positsioonidest Saksa väed võlvad teha ründavale vaenlasele tõsisemaid kaotusi.

Rinde kesksektoris Saksa võitlus- ja stuka pommituslennukid võtsid jälle tõhusalt osa võitlustest maapinnal. Nende poolt teostatud pommirünnakud hävitasid või hajutasid jala-, ratsa- ja suurtükiväe kolonnid, hävitasid suure hulga sõidukeid ning regesid ja tegid bolshevikele raskeimaid kaotusi meeste ja materjalide näol. Kõike seda, vaatamata ebaharilikele ilmastikutingimustele, käredale külmale ja jäistele lumetormidele.

Põhja-Aafrikas pole seni arenenud uusi võitlusi. Britid olid agaralt ametis luuretegevusega, eriti Agedabia piirkonnas. Agedabiat ümbritseb ühtlane tasandik. Juba 1941. a. kevadel Briti pealetung sellel maa-alal jõudis Suur-Syrtini Bengasi ja Misurata vahel, mis moodustavad suure kolmnurga ulatusega enam kui 800 km, ja seistati siin. Praegu hakkavad britid aru saama, et nende edasiliikumine läbi Kürenaika on toonud kaasa pika ühendustee jätmise tagalasse ja seega suure pinge varustamisse, Liibüa rannikul on olemas ainult üks magistraaltee, nimelt Litoranea, mis kulgeb piki Syrti lääne- ja lõunarannikut. See magistraaltee ühes tema jätkuga idasuunas Kürenaikasse on nüüd pidevalt eksponeeritud Saksa ja Itaalia lennukite pommirahele.

Ein Britenzerstörer versenkt

Ein weiterer torpediert. Die Kämpfe im mittleren Abschnitt der Ostfront und im Waldai-Gebiet dauern an.

Aus dem Führerhauptquartier, 12. Januar.

Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Die Kämpfe im mittleren Abschnitt der Ostfront und im Waldai-Gebiet dauern an. An den übrigen Abschnitten der Front keine wesentlichen Kampfhandlungen.

Eine Fernkampfbatterie der Kriegsmarine beschoss Dover mit beobachteter Trefferwirkung.

Unterseeboote versenkten einen britischen Zerstörer im Atlantik und torpedierten einen weiteren im Mittelmeer.

In Nordafrika lebhafte Aufklärungstätigkeit. Deutsche Kampfflugzeuge bombardierten die Küstenstrasse der Cyrenaika, sowie britische Flugplätze auf der Insel Malta.

In der Zeit vom 1. bis 10. Januar verlor die britische Luftwaffe 42 Flugzeuge, davon 19 über dem Mittelmeer und in Nordafrika. Während der gleichen Zeit gingen im Kampf gegen Grossbritannien 9 eigene Flugzeuge verloren.

Bei dem im Wehrmachtsbericht vom 7. Januar gemeldeten sowjetischen Landungsunternehmen in Jewpatoria auf der Krim liess der Gegner in zähen Häuser- und Strassenkämpfen 600 tote Soldaten und 1300 Partisanen auf dem Kampffeld. 203 Gefangene fielen in unsere Hand. Dieser Erfolg ist in besonderem Masse dem entschlossenen Zupacken des Oberstleutnants von Boddien zuzuschreiben, der als Kommandeur der Aufklärungsabteilung einer Infanterie-Division in diesem Kampf gefallen ist. Der Führer und Oberste Befehlshaber der Wehrmacht hat diesem tapferen Offizier nachträglich das Eichenlaub zum Ritterkreuz des Eisernen Kreuzes verliehen.

Olangapo, ein wichtiger Flottenstützpunkt, in japanischer Hand

Japanische Truppen auch auf der Celebes gelandet. 2 feindliche U-Boote versenkt, ein grosses Handelsschiff brennt. Singapore mit Bomben belegt.

DNB. Tokio, 13. Jan. Die Landung japanischer Truppen auf der Insel Tarakan, die der Ostküste von niederländischem Borneo vorgelagert ist, sowie bei Menado, der Hauptstadt der niederländischen Residentschaft Menado auf der Sunda Insel Celebes, wurde Montag Nachmittag durch eine Verlautbarung des kaiserlichen Hauptquartiers bestätigt. In dem japanischen Communiqué heisst es, dass Menado von den japanischen Truppen in den frühen Morgenstunden des Sonntags genommen wurde und dass die Besatzung von Tarakan sich ergab.

Menado hat etwa 28.000 Einwohner. Die Stadt ist Ausfuhrhafen besonders für Kaffee und Gummi. Ausserdem befindet sich dort eine Kabelstation.

DNB. Tokio, 13. Jan. Nach einer Mitteilung des kaiserlichen Hauptquartiers vom Montag Mittag haben japanische Streitkräfte schon am Sonnabend Vormittag die wichtige feindliche Flottenbasis Olangapo genommen. Olangapo liegt etwa 60 Meilen von Manila entfernt und hat vor allem als Unterseeboot-Stützpunkt für die amerikanische Asien-Flotte gedient. Der Stützpunkt besitzt Schwimmdocks für Kriegsschiffe bis zu 12.000 t Grösse.

Gleichzeitig gibt das kaiserliche Hauptquartier bekannt, dass am Sonntag Vormittag die japanischen Vorhuten an der Küste von West Malaya in Kuala Lumpur einmarschiert sind.

DNB. Schanghai, 13. Jan. Die britischen Truppen an der Malaya-Front haben sich aus Kuala Lumpur Bezirk in Stellungen nördlich von Serembam im Sultanat Negri Sembilan zurückgezogen, wie in einem Communiqué mitgeteilt wird, das am Montag Nachmittag in Singapore ausgegeben wurde. Sie stehen dort jetzt in feindlicher Berührung. Der Rückzug in die neuen Stellungen erfolgte unter ständigen Angriffen der japanischen Landformationen und der japanischen Luftwaffe.

Weiter wird in dem Communiqué erklärt, dass die Stadt Serembam von der japanischen Luftwaffe angegriffen worden sei, wobei die Verkehrstrassen beschädigt worden seien. Man sei aber dabei, sie wieder auszubessern.

Neue japanische Luftangriffe richteten sich ferner gegen die Stadt Muar an der Mündung des gleichnamigen Flusses in Johore. Die Stadt wurde von den japanischen Flugzeugen mit Maschinengewehrfeuer belegt, und im Hafen wurde ein kleines Schiff versenkt.

Auch Singapore hatte am Montag wieder eine Reihe von japanischen Luftangriffen auszustehen. Britische Jagdflieger sollen zur Abwehr aufgestiegen sein, doch liegen, wie das Communiqué abschliessend erklärt, über den Verlauf der Kämpfe noch keine Meldungen vor.

DNB. Tokio, 13. Jan. Japanische Flugzeuge haben in der Malakka-Strasse 2 feindliche Unterseeboote versenkt und ein grosses Handelsschiff in Brand geworfen, wie am Montag vom kaiserlichen Hauptquartier bekanntgegeben wird.

In Süd-Malaya wurden von japanischen Lufteinheiten in engem Zusammenwirken mit den Landtruppen die fliehenden englischen Streitkräfte wirkungsvoll bombardiert.

Bei Tampin zwischen Kuala Lumpuri und Singapore wurden 24 britische Panzerwagen und Tanks zerstört.

ERÜ klassiloterii pileteid ei jätku kõigile soovijaile

Lühikest aega suudetakse veel rahuldada ainult üksikostjaid

Eesti Rahva Ühisabi klassiloterii piletid ilmusid trükitehnilisi takistuste tõttu napilt enne jõulupühi müügile. Endiste klassiloteriide müügipunktide võrk on bolshevike poolt hävitatud. Uute müügipunktide moodustamiseks saadeti klassiloterii piletite müügilettepanekud detsembrikuu algul üle maa kõigile ERÜ komiteedele, linna- ja vallatoimkondadele, kõigile vallavanemaile, ühisplimatalituste juhatajaile, tarbijasühistute juhatustele, pankadele ja apteekidele. Osa neist müügilettepanekute saajaist on ERÜ loteriiosakonnaga sõlmitud vastavad müügilepingud ja esitanud vajalised tagatised. Neile on ka loteriipiletid välja saadetud.

Osa müügilettepanekute saajaid ei ole aga nähtavasti tehniliste takistuste tõttu seni esitanud tagatisi ega ka lepinguid sõlminud. Selle tagajärjel ei ole mitmel pool maal ja väiksemates linnades klassiloterii piletid üldse veel müügil.

Vastamata sellele on ERÜ loteriiosakonnal piletite tagavara juba lõpukorral. Kuigi 1 klassi loosimiseni on veel kaks kuud aega ja pileteid on müügil olnud ainult lühikese vahelehist tööpäeva, sest nõudmine piletite järele on osutunud suuremaks, kui seda kuidagi ette arvestada oleks võinud. Nii on kõiki eesti vabatahtlike väeosa tellimusi 5000 piletit, samuti on suuremal hulgal piletid ostnud mitmete asutuste ja ettevõtete töötajaskondade poolt.

Niisuguses olukorras ei ole võimalik loterii müügikohtade võrku ilma eriti põhjalikult välja arendada. ERÜ töötajaskond on sunnitud juba nüüd piirama piletite piletite väljasaatmist, et eeskätt tuhandida neid üksikpiletiraamatute ostjaid, kes [illegible] tohavad loteriist osa võtta ja saadavad [illegible] piletite eest posti kaudu ERÜ loteriiosakonnale (Tallinn, Ala tn. 12, tel. 415-55) või lähimale panga kaudu ERÜ loteriiosakonna jooksvale arvele (Eesti Pangas j. a. nr. 1757, E. Rahvapangas j. a. nr. 5750, Tallinna Põllumajanduslikus Krediidiühingus j. a. nr. 230).

Samuti püüab ERÜ loteriiosakond esialgu võimalust mööda rahuldada muid piletimüügipunktide maakohtades, kus ühelõuses loteriipileteid seni üldse saadaval pole olnud. Kuid ka seda on võimalik teha ainult [illegible] lühikest aega, kuna piletite tagavara on äärmiselt vähe.

Igasugune piima ja või vabalt linna toomine ning turustamine väljaspool linnade varustamiseks määratud piimatööstusi ning kauplusi on keelatud. Eksimuste korral langevad karistuse alla nõhästi müüja kui ka ostja.

Tallinnas, 7. jaan. 1942. a. Nr. 3808.

H. SAAR, põllutöödirektor.

Tartu Eesti vaimseks südameks

Tulemas määrus majade ja kaubandusettevõtete reprivatiseerimise kohta. Üliõpilaskonna organiseerimine uuele alusele

Haridusdirektor dr. H. Mäe jutuajamine „Postimehele“

Tartumaa vallategelaste kokkutuleku puhul viibis Tartus Eesti Omavalitsuse juht haridusdirektor dr. H. Mäe, kelle poole pöördus meie lehe peatoimetaja mõningate küsimustega Eesti Omavalitsuse lähema töökava kohta. Härra dr. Mäe andis lahkelt järgnevad seletused:

Meie küsimusele, millal loodetakse alustada majade ja ettevõtete reprivatiseerimisega, vastas dr. Mäe.

„Reprivatiseerimise määrus natsionaliseeritud majade ning kaubandustööstuslike ettevõtete kohta järgneb õige pea, nagu see talude kohta hiljuti juba toimus. Lähemal ajal ilmub samuti määrus kaubanduslike ettevõtete registreerimise kohta, mis loob uued alused kaubanduslike ettevõtete tegutsemisele. Talude reprivatiseerimise määruse elluviimiseks antakse üksikasjalikud juhendid, mis lahendavad ja korraldavad kõik ebaselgused ja arusaamatused, mis sel alal võivad tekkida. Juhendid ilmuvad kaugelt enne põllutööde hooaja algust, nii et talumees võib rahuliku südamega ja täie innuga alustada eelseisvat tootmislahingut põllumajanduslikul alal.“

„Kas on lootusi kaubavahetuse elavnemiseks maadega, kust oleks võimalik saada neid kaupu, millest meil endal võib tulla puudus?“

„Kaubavahetuse elavnemiseks on häid väljavaateid ja meie hakkame saama hädavajalikkuse piires kaupu, milliseid me ise ei tooda, niipea kui transportolud seda lubavad.“

„Kuidas Teie, härra dr. Mäe, kui ERÜ president olete rahul Ühisabi Tartu Komitee tegevuse tulemustega ja rahva osavõtuga Ühisabi aktsioonidest?“

„Mis puutub rahva ohvrimeelesse, siis peab erilise tunnustusega mainima, et Tartu elanikkond, vaatamata sellele, et ta sõjakeerises ise väga raskesti kannatas, on ühisabi kõige tuntavamal määral annetustega toetanud. Ühisabi Tartu Komitee tegevuse ja rahaline aruanne avaldatakse niipea, kui selle kontroll on lõpetatud, vastavalt revideeritud ja kinnitatud.“

„Millised väljavaated on Tartu linna ülesehitamise alustamiseks juba eeloleval ehitustegevuse hooajal?“

„Kui suurel määral ehitustegevus Tartus eeloleval hooajal kõiku võib minna, on praegu raske öelda, sest see ei sõltu ainult rahalistest, vaid ka ehitusmaterjalide hankimisvõimalustest. Kindel on aga see, et eeloleval ehitustöö-hooajal ülesehitustöö algab. Praegu on Tartu linnavalitsuses viimistlemisel linna ülesehitamise üksikasjalik plaan, mis lähemal ajal esitatakse kinnitamiseks. Pärast plaani kinnitamist on juba võimalik asuda tegelikule ülesehitustööle.“

„Millistel sihtjoontel peaks toimuma Tartu linliku elu aluste väljakujunemine?“

„Tartu peab välja kujunema Eesti kultuuriliseks keskuseks, millesse koonduvad pea kõik erialalised kõrgemad õppeasutised.“

Meie küsimusele, millises ulatuses alustab tegevust Tartu ülikool, kas võetakse vastu ka uusi üliõpilasi ja milliste õppekavade alusel toimub edaspidine õppetöö, vastas dr. Mäe lahkelt järgmist:

„Ülikooli tegevuse algus on olnud pidurdatud väga mitmete tegurite tõttu. Kõige tunduvamal määral aga seisnesid takistused õppejõudude küsimuses ja

Dr. H. Mäe kõnelemas

üliõpilaste majutamise alal. Viimasest asjaolust tingitult ei ole esialgu ka võimalik ülikooli tegevusse rakendada täies ulatuses, vaid hädavajalikkuse piires, tegelikke võimalusi arvestades järgnevad teaduskonnad: arstiteaduskond, loomaarsteiteaduskond, põllumajandusteaduskond ühes metsandusosakonnaga ja osaliselt ka matemaatika-loodusteaduskond. Missuguses ulatuses ülikoolitööd edaspidi on võimalik laiendada, seda on praegu raske öelda.

Ülikooli algus on ette nähtud selle kuu lõpule. Vastu võetakse ka uusi üliõpilasi neisse teaduskondadesse, millised alustavad tööd. Uute üliõpilaste vastuvõtt toimub vastavate katsetega, millede lähem kava antakse peagi avalikkusele teada.

Õppekavades, võrreldes enne bolshevike aegsete õppekavadega, suuri muudatusi ei toimu. Väiksemad täiendused on endastmõistetavad. dikteeritud tegeliku elu vajadustest.

Lõpneksamite sooritamine kui ka teaduslike kraadide taotlemine jätkuvad kõigis teaduskondades ja viiakse käesoleva semestri jooksul lõpule. Siinjuures tuleks eriti märkida üht imelikku asjaolu, mis seisab selles, et vaatamata ülikooli lõpetamise võimalustele, terve rida arstiteaduskonna lõpetajaid ei soorita viimaseid eksameid, kartes arstidena paigutamist maale. Säärane teguviis on kuritegu meie rahva vastu ja leiab ka vastava karistuse.“

„Kuidas on kavatsus lahendada üliõpilasorganisatsioonide küsimus?“

„Väljaspool igasugust kahtlust on, et endisel kujul üliõpilasorganisatsioonid tegevust ei alusta ega ükski endistest organisatsioonidest ei reorganiseeru. Üliõpilaskonna organiseerimine viiakse uuele ajavaimule vastavalt hoopis teistele alustele. Tartu ülikool peab andma eelarvamusteta noori eriteadlasi, kes rakendavad rahva teenistusse ilma onupojalike sidemeita ja ajast mahajäänud vaadeteta ning traditsioonideta. Teel tulevikku peab akadeemiline noorsugu sammuma meie rahva esirinnas suurte tulevikuaadetega ja tulevikusihtidega, mitte aga koormatult mineviku kammitsatega. Igal alal vajab meie rahvas ja maa hädasti kõrgeltkvalifitseeritud eriteadmistega varustatud noori ja sellepärast nende võimaluste piires, mis sõda Tartusse jätnud, peame püüdma peatähelepanu pöörata akadeemilisele stuudiumile ja sel alal taotlema maksimaalseid saavutisi.“

Avameelse ja väga huvitava jutuajamise lõpul mainis dr. Mäe veel järgmist:

„Mis puutub nn. Tartu vaimusse, siis nüüd, kus ehitatakse üles uus Tartu, mis omab hoopis teist ilmet ja kuju kui endine, olen veendunud, et ka Tartu vaim tegelikus töös ja eluavaldustes taotleb hoopis teissugust hinnangut kui seni. Ma loodan, et uues Tartus kasvab ja tõuseb uus vaim, mis meie rahvuslikku ja kultuurielu kannab ja kõigiti suurt lugupidamist ja tunnustust võidab. Vana Tartu vaimu riismed aga koristatakse koos teiste rusude ja varemetega algaval uue Tartu ülesehitustöö hooajal.

Lõpuks mainiksin, et Tartu linnale tema tulevases ülesehitustöös saab olema suureks toeks Tartu piirkonnakomissar, kelle elav suhtumine kõigisse Tartu küsimusisse on kõigile tartlasile juba teada ja loob alused produktiivsele ülesehitustööle. Tartu piirkonnakomissari senine esinemine on tõendanud, et Tartu linn on endale võitnud teguvõimsa sõbra, kelle toele ja abile võib rajada uut ülesehitustööd.“

Sotsiaalhoolekande tööst Tartu maakonnas

Sotsiaalosakonna juhataja maanõunik A. Jürima andis ülevaate *sotsiaalosakonna* tööst sotsiaalhoolekande alal Tartu maakonnas. Ta märkis, et sotsiaalse hoolekande töö jaguneb kaheks laiema ulatusega alaks — hoolekandealaks ja tervishoiu-alaks.

Kinnise hoolekande alal

on Tartu maakonna jaoks üks kinnine hoolekandeasutis — Kavastu vanadekodu ja vaimuhaigete varjupaik —, kus 31. detsembril 1941. a. oli kokku 100 hoolealust. Sõjategevuse ajal kannatas varjupaiga hoone raskesti ja selle korrastamine kestis detsembrikuu esimeste päevadeni.

Edasi töötab hoolekandeasutistena maakonnas veel Kaarepere asunduses Kaarepere Raudteelaste Kodu, kus Raudteelaste Hoolekandeühing annab peavarju umbes 20 end. raudteetöölisele ja nende perekonnaliikmetele pensionäridele, kes elatuvad oma pensionist. Peale selle asub Tartu linnas Tartu Imikute ja Emade Kodu, mis määratud puudustkannatavaile lastele vanusega kuni 3 aastat. Koos lastega võib seal sinna ka nende emasid, kes võivad asutuses viibida kuni laste 6-kuiseks saamiseni. Tartu maakonnast viibis 31. dets. 1941. a. nim. kodus 24 last ja 3 ema. Samuti asub Tartu maakonnas maavalitsuse poolt ülalpeetav Meeri lastekodu.

Poolkinnist hoolekannet

teostati 40 Tartumaa vallas ja linnas, kus on ühiselamuid hoolealuste jaoks (peamiselt raukadele). Selliseid ühiselamuid on Tartumaal 41 ja neis oli 1941. a. II poolel ette nähtud 404 hoolealust ja kulutusi hoolealuste ülalpidamiseks ja hoonete korrashoiuks Rbl. 127.723. Kuutoetus üksikuile hoolealustele ulatus kuni 240 rublani kuus.

Lahtise hoolekande alal

on Tartumaal registreeritud 1481 hoolealust, peamiselt rauka, kes elades oma korteris saavad ülalpidamiseks toetust omavalitsuselt. Kokku kulutati 43 vallas ja 5 linnas selleks 1941. a. II poolel Rbl. 249.249. Toetuse suurus ühele inimesele kõigub 15—60 rublani kuus, keskmiselt on aga toetus 25 rubla kuus.

Tartu maakonna valdades ja linnades on 129 vaimuhaiget, langetõbist ja nõdramõistuslikku isikut paigutatud tasu eest perekondlikule hoolekandele kas omas või võõras perekonnas. Neile oli keskmiseks kuutoetuseks *50 rubla kuus ja selle liigi hoolekandele* on kulutatud 5 kuu kestel kokku 40.590 rubla.

Tartu maakonnas sai 1941. a. 5 kuu kestel 251 lasterikast puudustkannatavat perekonda toetust laste kasvatamiseks kokku 46.269 rbl.

Pensionidest

võiks ütelda, et nõukogudeaegne pensioni korraldus, mis deklareeris, et „töötava rahva riigis“ on igale vanale töötajale elu lõpupäevad majanduslikult kindlustatud pensioni näol, andis tegelikus elus hoopis vastupidiseid tulemusi. Rida inimesi kaotas nõukogude ajal pensioniõiguse, mille tulemuseks oli, et pensionäride üldarv Tartumaal langes „punasel aastal“ 1243-lt 612-le. Nüüd, aasta vahetuseks, on pensionitaotlejate arv koos uute taotlejatega tõusnud 1065-le. Pensionide korraldamise ja lahendamise alal on maavalitsuse sotsiaalosakonnal tulnud ületada suuri raskusi, kuna maavalitsushoone hävimisega sõjapäevil tules hävisid ka pensionitoimikud ja pensionäride nimekirjad. Sõda on hävitanud ka paljude pensionäride tõe davad dokumendid ja paljude valdade arhiivid.

Tervishoiu alal

arstiabi võimaldamiseks ja tervishoiuliseks järelevalveks Tartu maakond on jaotatud 26 arstijaoskonnaks, kusjuures on püütud luua jaoskondi elanike arvuga umbes 5000 ja suurima kaugusega arsti asukohast mitte üle 10 km. Jaoskonna-arsti kohtadest on praegu täidetud 25, neist kahjuks arstide puudusel 3 arstiteaduse-üliõpilasega.

On nähtud ette, et igas arstijaoskonnas teotseks ka jaoskonna ämmaemand. Praegu on täidetud 21 jaoskonda ämmaemanda-halastajaõega, kuna 5 ämmaemanda kohta on vakantsed.

Veel on Tartu maakonnas 3 iseseisvat velskripunkti (Piirisaarel, Lohusuu vallas ja Ülila elektritööstuse juures) kohtades, mis kas jaoskonnaarsti asukohtadest kaugel või raskesti kättesaadavad või kus tegemist suurearvulise töölistega käitisega.

Maakonnas töötab 29 apteeki. Sõjapäevil põletasid bolshevikud maha 2 apteeki ja riiustasid põhjalikult 3. Natsionaliseeritud apteegid on enam-vähem endiste omanike ja pidajate valdusse tagasi antud.

Pihkva eestlasi külastamas

Säilinud ühest kümnendikust

Endise kahe tuhande asemel nüüd vaid 169 eestlast

Ainult veel 169 eestlast Pihkvas. 106 täiskasvanut ja 63 last, keda on leidnud eslalgne registreerimine. Võib-olla avastatakse veel mõni naine ja laps, võib-olla mõni meeski, kes on pääsenud läbi punase terrori aastate, kuid üle kahe saja ei tõuse nende arv mingil juhul. See on vaid üks kümnendik Pihkva vanast eestlusest. Üheksa kümnendikku on küüditatud, asumisele saadetud, seina äärde seatud, NKVD vanglasse kadunud, ja mis seal salata — murdosas ka kommunistidega kaasa läinud.

Eriti raske on olnud 1938. aasta algus. Siis on eestlaste pere lammutamisel tegutsetud hoolika põhjalikkusega, seda mitte üksnes Pihkvas, vaid ka kõigis eestlaste asundustes üle Pihkva kubermangu. Sellest aastast peale muutus ohtlikuks isegi eesti keele kõnelemine. Sidemed ülejäänute perekondade vahel katkesid täiesti. Tõmbuti tagasi oma kehvadesse korteritesse ja hoiduti piinliku hoolega millegagi võimumeestele silma torkamast. Teati, mida tähendas iga väiksem kui eksisamm: polnud ju enam peret, kust ei oleks viidud isasid ja emasid, õdesid ja vendasid teedele, millelt polnud tagasipääsu: Siberi taigasse, Turkestani puuvillakasvandustesse, Petshora lumeväljadele. Oli ka neid üksikuid õnnelikke, kes pääsesid ise piirivööndist kaugemale, et vältida sundväljasaatmise ohtu

Nüüd koondavad järelejäänud jälle oma ridu. Juba on liikvel oma koguduse loomise mõte. Hellitatakse lootust mingi legaalse organisatsiooni järele — võib-olla Eesti Rahva Ühisabi osakonnana. Pihkva uus rohkearvuline eestlus eesti väeosade, prefektuuri teenijate jt. näol lööb innukalt kaasa. Pihkva julgestuspataljon on kokku pannud üle 4000, prefektuuri teenijaskond üle 1500 rubla, et luua aluseid Pihkva vana-eestluse virgutamiseks uuele elule. Kõigest tagakiusamisest hoolimata on selle hulka jäänud veel küllalt energilisi inimesi — olgu nimetatud innukaid tegelasi Pihkva eestlaste jõulupuu korraldamisel, nende hulgas prouad Rotberg, Saar, Bachmann, härrad Alle, Jaanikesin jt. Sel jõuluõhtul, mis toimus esimesel pühal Pihkva prefektuuri ruumes, jagati välja ka tartlaste ja tartumaalaste kingitused, mis kohale saadeti ERÜ Tartu Komitee kaudu Kava osa täitsid hakkajad mehed sõjaväelaste ja prefektuuri teenijate hulgast.

Nüüd aga Pihkva eesti perekondi külastama.

*

Plehhanovskaja Gorka ümbrus — Pihkva agulis. Madalaid ilmetuid maju. Ühe hoone trepil askeldab keskealine naine. Ta vastab küsimusele vigases vene keeles ja aktsent reedabki otsitava eestlase.

Toas kolm pisikest poissi. Kus isa?

„Mees viidi ära juba 1937. aastal. Pärast kuulsin, et ta olevat maha lastud,“ jutustab naine.

„Mispärast?“

Mispärast! Ega muu miskipärast, kui et meil oli tuuleveski. Olim e jõukam kui teised. Mindki tassiti järjest ülekuulamistele, noorem laps oli kõigest kolmenädalane...“

Pisarad summutavad kõne.

„Kuid nüüd? Kuidas ära saate elada?“

„Noh, mees teenib ja...“

Mees? Nojah, see on nüüd teine, venelane seekord. Kuldaväärt inimene, kinnitab naine. „Mis ma siis ikka pidin tegema, kui elu raskeks läks? — küsib ta. „Nüüd nagu kergem elada.“

Ei jää muud üle kui nõustuda. Aga tähelepanu on äratatud, piidled uuesti lapsi ja leiad, et nende absoluutne sõnaahtrus, mille esialgu kandsid vööristuse arvele, on tingitud eesti keele oskamatusest.

Su ette hakkab kerkima ümberrahvustumise tont.

*

Alleinaja 4. Otsid sealgi lapsi ja leiad neid terve hulga — kokku viis. Ja peagu samapalju naisi.

Eraldad kõigepealt kolm pisukest Kaske. Elsa, Hansu ja Maksi. Vaeslapsed, vähemalt praegu. Nad on kevadel tulnud Leningradist, et oma tuttavate pool suvitada. Nende isa on juba viis aastat tagasi mõistetud vangi. Ema on raadio-insenerina jäänud Leningradi. Teda olevat 1940. aasta suvel tahetud saata teenima Tallinna, kuid ta olevat keeldunud. „Süda ei kanna sinna valetama minna,“ lausunud ta kodustele. Ja lapsed elavad nüüd naistekolmiku Bachmann-Graf-Tampi ühisel hooldamisel.

See hooldamine pole kahtlematult kuigi kerge, seda enam, et teenistusvõimalused kitsaks osutuvad. Aga pesupeseminegi toob lõpuks midagi sisse. Ja Tampil on kohake Pihkva julgestuspataljoni juures Nii jätkub leiba Kaskedele, jätkub Bachmanni enese 6-aastasele Meerile, jätkub ka õetütrele Liidialegi.

Leiba?

„Ooh, pole viga,“ naeratab Bachmann, „sain hiljuti osta tuttavalt puuda nikkeid kõlgest kahesaja rubla eest!“

Vanu haavu sa ei julge puudutada. Ei julge küsida nende naiste abikaasade, õdede, vendade saatuse järele. Ainult vanake Graf jutustab ise oma lihtsa loo — sellest, kuidas ta mees kadus Kostromasse. Ning kuulatad siis rohkepealise lastepere veerimist, mis tuleb kui ühest suust:

„Värsket lund, pehmet lume
juba sajab terve tund...“

See laul on pärit juba cesti raamatust. Tuttavad sõjamehed olevat toonud Petserist eesti kirjandust.

*

Need paar joont paarist külaskäigust Pihkva eestlaste poole tohiksid olla küllalt iseloomustavad sealse vana-eestluse praeguselе seisundile. Perekonnatoitjate kaotus on ühe osa eestlasi viinud sugulussidemeisse vene rahvusest inimestega. Vene miljöö, lisaks sellele eestluse tagakiusamine, eesti keele kõnelemise tegelik keeld, olukord, kus „ei julgenud enam toast välja tulla, külas käla“, on loonud eeldused laste kiirele venestumisele. Leida tee, kuidas neid eestluse jaoks päästa, tohiks olla üks esimesi ülesandeid kavatsetava Pihkva eestlaste organisatsiooni jaoks. Visamad iseloomud on aga kõigist raskustest siiski suutnud läbi rabelda ja juba esimene tõuge on neis jälle loonud vastse värskuse ning eluröömu. Nende lapsed mitte üksnes ei veeri, vaid nad tunnetavad ka ise, et „värsket lund, pehmet lund juba sajab terve tund“.

S.

(Järgneb)

Naise asend rahvussotsialistlikus riigis

Ka oma kutsetöös peab ta säilitama naiselikkuse

Naiste organiseerimine Saksamaal ei oma sihti läbi suruda mingisuguseid meeste vastu suunatud erinõudmisi. See sünnib eesmärgiga kergendada valitsuse ülesandeid naistesse puutuvate küsimuste alal. Nii vähendavad naised valitsuse töökoormat neisse puutuvate küsimuste võrra. Demokraatia maadel on aga asi teisiti: seal peavad naised võitlema oma eesõiguste eest. Seal tundub naistele, et nad võitluses igapäevase leiva eest on meeste poolt surutud tagaplaanile, ja seetõttu püüavad nad oma kanda võtta samu kohustusi kui mehedki. Naisküsimuse lahendamine on demokraatlike maade riigimeestele alati olnud valulapseks. Sel alal ei ole seni saavutatud midagi erilist. On ju meeste ülesanded ja kohused ikkagi teised kui naiste omad.

Sõjaline naine on sellest tõsiasjast aru saanud seetõttu soovib ta eeskätt saavutada vaid seitsmele omaste ja nende kandejõule vastavad ülesannete lahendamist. Rahvussotsialistlikul Saksamaal ei tunta seepärast võitlust naiskküsimuse alal Vaatamata sellele on aga naine Saksa riigis ühetõenäoline mehega. See ei tähenda, et naine on kohustatud sooritama sama ränka kehalist jõudu nõudvat tööd nagu mees, nii kui näit. Nõukogude Liidus. Naine omab teisi omadusi kui mees ja seepärast tuleb tal täita ka teistsuguseid ülesandeid. Riigi seisukohalt oleks loomulikult kõige sobivam, kui naine saaks end täielikult pühendada vaid perekonnale ja kodule. Seda aga võimata läbi viia, kuna esiteks vajab Saksamaa kaugelt enam tööjõudu, kui mehed suudavad pakkuda, ja teiseks omavad naised tihti andeid hoopis teistel aladel kui majapidamises. Kutselistel aladel töötavate naiste arv on Saksamaal viimasel ajal suurenenud ja 3,6 miljonilt tõusnud 6,3 miljonini.

Naiste organiseerimine Saksamaal ei sünni sunniviisiliselt. Saksa naiste peresse on suudetud rajada alustugesid, milledele toetub kogu naiste organisatsioonide tervik. Naiste organisatsioonide tuum koosneb umbes 800.000 naisest. See juhtiv tuum on suuteline läbi viima kõiki naistesse puutuvaid ülesandeid. Kõikjal võib kohata naisi, kes igas riigiasutises riigijuhtide, provintsijuhtide ja linnapeade kõrval aitavad lahendada naistesse puutuvaid küsimusi.

Saksamaal korraldab naine ise oma elu, — töö, kutse ja hariduse valik sünnib naise enda poolt. Rahvussotsialismi poolt teostatud naiste orjastamisest, nagu Saksamaa vaenlased tihti väidavad, ei või *olla juttugi*. Naiste organiseerimise struktuur on suunatud vaid mõnele üksikule tegevusalale. Näiteks omavad naised oma osakonda töörindes (Arbeitsfront), mis käsitleb kõiki naistesse puutuvaid küsimusi. Peale selle on naistel veel eriosakond „Rahvamajandus ja kodumajandus“ ning „Kultuurkasvatuskool“, edasi omavad naised organisatsiooni „Naisabiöö“ (Frauenhilfsdienst), mis töötab Punase Risti, õhukaitse, kaitsevanglas viibivate vahistatute abistamise jne. aladel. Lõpuks on naiste organisatsioonidel veel erilised propaganda-, pressi- ja välismaaosakonnad. Nii töötab saksa naine kõikidel kutsealadel iseseisvalt.

Missuguste kutsetega tegelevad naised Saksamaal? Kas tehakse vahet meeste ja naiste kutselade vahel? Vahe on muidugi olemas, kuid praegusel sõjaajal on see vahetegemine peaaegu kadunud. Kuid ka normaalaegadel ei ole vahetegemise küsimuses Saksamaal kunagi talitatud kitsarinnaliselt Naine võib Saksa riigis tegelda igal alal ja ametikohal, millele ta oma saavutustega on suuteline pretendeerima. Iga töö ja tegevus peab aga vastama tema võimetele. Naiste hulgast on tõusnud silmapaistvaid tehnilisi eriteadlasi, ilma et tehnika pruugiks kuuluda naiste erialade hulka. Berliini tähetornis on ametikoha tähtsuse poolest teisel kohal töötav eriteadlane naine. See aga ei tähenda, et astronoomia oleks naiste erialaks. Iga kutse ja eriala ulatuses leidub andekaid naisi, kuid iga kutset ja ala ei saa seetõttu siiski naistele nende erihuvina soovitada. Teisest küljest ei ole sugugi vajalik, et naine, kes oma elukutseks on valinud arstiteaduse, peaks just töötama näiteks meesvangla haigemajas. Kindlasti tunneb end naisarst õnnelikumana lastehaiglas või sünnitusasutises. Teiste sõnadega, missuguse kutse enesele naine ka valiks, ikka tuleks tal ja tegeliku töö valiku juures arvestada võimalusega rakendada ellu emalikkuse tunnet ja oma hinge. Üldse ei vajata Saksamaal naist, kes oma kutses ja töös ei säilita naiselikkust.

(Ostraum Artikeldienst)

Sport

Politsei võistles käsipallis

Pühapäeval, 11. jaanuaril k. a. toimus sõprusvõistlus Tartu prefektuuri välis- ja eripolitsei meeskondade vahel Laia tn. võimlas. Esimestena kohtusid välispolitsei A ja kriminaalpolitsei meeskonnad võrkpallis. Mõlemas meeskonnas esinesid tuntud Tartu rahvusmeeskonna mängijad (Valdmäe, Haas, Rae jt.), mistõttu kujunes mäng tasemelt kõrgeklassiliseks, pinevaks ja tasavägiseks, kiskudes publikut mängule elavalt kaasa. Mäng lõppes 2:1 (12:15, 15:9, 16:14) välispolitsei kasuks.

Vahemänguna toimus võrkpallivõistlus välispolitsei B ja politilise politsei meeskondade vahel, millise võitis välispolitsei 2:0 (15:9, 16:14). Lõppmänguna võistlesid korvpallis välispolitsei ja kriminaal- ning politilise politsei kombineeritud meeskonnad. Eripolitsei meeskond oli koosseisult ühtlane ja sooritas kiireid kombinatsiooirikkaid läbimurdeid. Välispolitsei meeskonnas tundus ebaühtlust, koosmängu puudust ja aeglust, mille juures aga siiski õnnestus arvukaid läbimurdeid, kuid ebaõnnestunud visete tõttu kujunes tagajärg 39:17 (22:7) eripolitsei kasuks.

Külalistena olid ilmunud võistlusi jälgima Tartu Saksa Julgeolekupolitsei juht SS Untersturmführer härra von Seefeld, Tartu prefekt härra Roovere, Tartu Ordnungspolizei ülem härra oberl. Kunstmann ja Landgendarmerie ülem ltn. Einhorn meeskondadega. Härra von Seefeldi poolt tervitati võrkpallis võitjaks tulnud välispolitsei meeskonda ja anti tema poolt üle meeskonna vanemale kristallkauss mälestusesemena ühes tunnustuskirjaga. Tervitusele vastas härra prefekt Roovere.

Siinkohal annab Tartu prefektuuri politseipere üle südamliku tänu härra von Seefeld'ile tähelepanu ja osavõtu eest eesti politsei üritustes.

Polizei-Handball

Am Sonntag, den 11. Januar d. J. fand ein Freundschaftswettspiel zwischen den Mannschaften der Ordnungspolizei und der Sonderpolizei der Dorpater Präfektur in der Turnhalle in der Laistrasse, statt. Zuerst spielte die A-Mannschaft der Ordnungspolizei gegen die Kriminalpolizei Netzball. In beiden Mannschaften spielten bekannte Spieler der Dorpater Nationalmannschaft (Waldmäe, Haas, Rae u. a.), wodurch der Wettkampf ein hohes Niveau erhielt, spannend und ausgeglichen verlief und die Zuschauer mitriss. Der Kampf endete mit dem Siege der Ordnungspolizei 2:1 (12:15, 15:9, 16:14).

Als Zwischenspiel fand ein Netzballwettkampf zwischen der B Mannschaft der Ordnungspolizei und der Politischen Polizei statt, welches von der Ordnungspolizei 2:0 (15:9, 16:14) gewonnen wurde. Als Endspiel wurde ein Korbballwettspiel zwischen der Mannschaft der Ordnungspolizei und einer kombinierten Mannschaft der Kriminal- und Politischen Polizei ausgefochten. Die Mannschaft der Sonderpolizei war einheitlich zusammengestellt und unternahm schnelle, kombinationsreiche Durchbrüche. Die Mannschaft der Ordnungspolizei schien ungleichmässig und langsam zu sein, es fehlte die richtige Zusammenarbeit, wobei aber trotzdem zahlreiche Durchbruchsversuche glückten. Da die Würfe missglückten, fiel das Ergebnis zu Gunsten der Sonderpolizei aus 39:17 (22:7).

Als Gäste waren der Leiter der Deutschen Sicherheitspolizei Dorpat, SS-Untersturmführer Herr von Seefeld, der Dorpater Präfekt Herr Roowere, der Chef der Dorpater Ordnungspolizei Herr Oberleutnant Kunstmann und der Chef des Gendarmerie-Kommandos Dorpat, Herr Leutnant Einhorn mit ihren Beamten erschienen. Herr von Seefeld begrüsste die siegreiche Netzballmannschaft der Ordnungspolizei und überreichte dem Kapitän der Mannschaft als Andenken eine Kristallschale und ein Anerkennungsschreiben. Herr Präfekt Roovere hielt eine Dankrede.

Hiermit übermittelt die Polizei der Dorpater Präfektur Herrn von Seefeld ihren herzlichsten Dank für die freundliche Aufmerksamkeit und Teilnahme an der Anregung der estnischen Polizei.

Spordisündmusi Euroopas

Saksa käsipalli-rahvusmeeskond pidas Rootsis veel teise võistluse, nimelt Lundi uues võimlas Lõuna-Rootsi esindusmeeskonna vastu. Rootslased võitsid selle võistluse 12:9.

Võidusõidud Ameerikas jäävad ära. Nagu Ameerikast tulnud teated kõnelevad, jäävad Ameerika Ühendriikides tänavu ära suuremad rahvusvahelised autovõidusõidud. Põhjusena tuuakse ette tarvidust säästa bensiini ja autokummisid.

Tartu teated

Väiksemal arvul jalanõusid müügile

Sooviavaldused esitada reedeks Võidu tän. 5

Majandusdirektooriumi kaudu on Tartu elanikkonna jaoks müügile määratud väiksemal arvul jalanõusid. Üldse tuleb müügile 279 paari meeste ja 120 paari naiste kingi ning saapaid ja 53 paari kalosse, kusjuures Tartu jaoks määratud laste jalanõud on juba välja jagatud koolide kaudu neile lastele, kes jalanõusid vajasid kõige hädalisemalt.

Et kindlustada müügilemääratud jalanõude andmist neile, kellel nende järele kõige suurem vajadus, toimub jalanõude jaotamine linna kaubandusameti kaudu koostöös sotsiaalosakonna ja ERÜ Tartu Komiteega. Seejuures antakse jalanõusid ainult neile, kellel ei ole ühtki paari kandmiskõlblikke jalanõusid. Sooviavaldused nende saamiseks tuleb esitada linna kaubandusametile kolmapäevast, 14. jaan. kuni reede, 16. jaanuarini. Vastav kirjalik avaldis ühes põhjendustega ja elukutse märkimisega tuleb lasta Võidu tän. maja nr. 5 alumise korra trepikotta asetatud sooviavalduste kasti. Sooviavalduses tuleb ühtlasi tähendada, kas ja mis kujul on jalanõude soovija kannatada saanud sõjasündmuste tõttu.

Esitatud sooviavalduste põhjal otsustab linna kaubandusameti, sotsiaalosakonna ja ERÜ Tartu Komitee esindajaist koosnev komisjon kellele jalanõude ostuload antakse.

Teadaanne

end. Tartu Kaubastult üüritud klaverite üürisummade tasumise kohta

Firmadelt Moritz ja Esto-Muusika (Tartu Kaubastu kpl. nr. 146) üüritud klaverite üürid kuni 1. dets. 1941 tuleb tasuda O/Ü. Esto-Muusika hooldajale V. Lampile, Võidu tn. 4, hiljemalt 25. jaan. 1942. Üüri tasumisel tuleb kaasa võtta viimane üüritasumis-kviitung.

Kes üürijaist pole end veel registreerinud, peavad seda tegema hiljemalt 25. skp., vastasel korral võetakse nad seaduslikule vastutusele.

Tartu Linna Kaubandusamet.

*

Vanemuise Muusika Osakonna segakoori harjutus orkestri ja solistidega on kolmap., 14. jaan. kell 1/2 8 õhtul „Vanemuise“ kontsertsaalis. Ilmuda kõigil lauljail.

Varustusameti teadaanne

kauplustele, pagari-, leivatööstustele ja toitlustamisettevõtetele

Seni kehtinud korra ja „Postimehes“ 13. dets. l. a. avaldatud teadaande punkt 24-a muutmiseks teatame, et alates 12. jaan. s. a.

1. Pagari- ja leivatööstused esitavad kauplustelt saadud korraldatud leivavarustuskaartide kupongid ja leivamargid kontrollimiseks Tänavavanemate Ametile, A. Hitleri pl. 7, II kord.

2. Toiduainete-kauplused esitavad isikliku varustuskaardi kupongid (välja arvatud võikupongid) ja aruanded samuti Tänavavanemate Ametile.

Tartu Linna Varustusamet.

Teadaanne

Eesti Kutseühingute Keskliidu Tartu osakond teatab, et Tartu linnas erakäitistel, majapidamistel, kooperatiivühingutel, asutustel ja isikutel, kelle teenistuses 1—4 (kaasa arvatud) palgalist, tuleb registreerida kõigil kuni 20. jaan. 1942 kohalikus osakonnas Tartus, Kompanii tn. 2, uks A, III-kord.

„Ametlikus Teatajas“ nr. 15 avaldatud uue sotsiaalkindlustuse korra ja Kutseühingute maksude määruse järgi antud juhendite kohaselt tuleb ülalnimetatuil (1—4 palgalist) tasuda alates 1. jaanuarist 1942 kohalikku osakonda Kompanii 2 alljärgnevad maksud:

1. Sotsiaalkindlustuse maks, vastavalt erialalisele tariifile brutopalgalt.

2. „Puhkus ja Eluröömu“ maks 1% brutopalgalt.

Need maksud tasub palgalise pidaja.

3. Kutseühingute liikmemaksud, mida tuleb kinni pidada palgaliselt endalt brutopalgalt — 1% ja + esmakordselt ühekordset sisseastumismaksu 1% esimese kuu brutopalgalt.

Samuti sünnib kohaliku osakonna kaudu neile palgateenijaile sünni-, haiguse- ja matuseabirahade maksmine ning liikmekaartide väljaandmine.

Viie ja rohkem palgateenijatega asutised, ettevõtted, majapidamised ja käitised õiendavad maksud ja annavad aruanded kuuluvuse järgi vastavale kutseühingule ja teostavad abirahade maksmist „Ametlikus Teatajas“ nr. 15 avaldatud sotsiaalkindlustuse korra määruse järgi. Osakonna juhataja.

Teadaanne

On selgunud, et mõnede isikute kätte on jäänud endise Tartu Ringkonna Partisan-Üksuste Komandantuuri poolt väljaantud tõendised ja käelindid, kes neid omavoliliselt edasi kasutavad, vaatamata sellele, et nad Omakaitse koosseisu enam ei kuulu. Samuti on väärnähtusi ilmnenud Omakaitse tõendite kasutamisel, mis kannavad nimetust „Eesti Omakaitse Staap“.

Et tulevikus ära hoida tõendite ja käelintide kasutamise õiguses arusaamatusi ning väärtõlgitsusi, loen kehtetuks, alates 25. jaanuarist 1942. a., kõik tõendid, mis välja antud endise Tartu Ringkonna Partisan-Üksuste Komandantuuri poolt või mis kannavad nimetust „Eesti Omakaitse Staap“. Kodanikkudele, kes kuuluvad Tartumaa Omakaitse koosseisu, antakse endiste tõendite asemele välja uued tõendid, mis on erinevad vormilt ja värvilt ning kannavad nimetust „Tartumaa Omakaitse Staap“.

Eraisikud ja endised Tartumaa Omakaitse liikmed on kohustatud hiljemalt 25. jaanuariks 1942 nende käes olevad ülalmärgitud tõendid ja käelindid ära andma kas kohaliku Omakaitse Piirkonna Staapi või Tartumaa Omakaitse Staapi, Kompanii tän. 1.

Tartumaa Omakaitse juhataja.

ERÜ Abistamistoimkonna ladu 15.—17. jaan. suletud

Inventuuri lõpetamise puhul on ERÜ Tartu Komitee Abistamistoimkonna ladu 15., 16. ja 17. jaanuaril suletud. Asjade väljaandmine algab uuesti esmaspäeval, 19. jaanuaril. Need abisaajad, kes on asjade saamiseks kohale kutsutud päeval, millal ladu suletud, võivad asjad Abistamistoimkonna laost kätte saada kolmapäeval, 14. jaanuaril kella 8.30—14.30.

Lühiteateid

Nõmme linn liideti Tallinnaga

Alates 1. jaan. 1942 on Nõmme linn kindralkomissari korraldusel liidetud Tallinnaga. Nõmmel kutsutakse ellu Nõmme linnaosa omavalitsus.

Tartu rikastub esindusliku kinoga

Saksa teatri ulatusliku ümberehitamisega laheneb Tartu kinokriis

Nagu ühes oma varemas numbris teatasime, teostatakse praegu Saksa sõjaväevõimude juurde kuuluva Tartu Propagandastaffeli poolt ümberehitustöid endise Saksa teatri ruumes, kuhu tahetakse töötama panna Tartu kolmas kino.

Uue kino üle lähema informatsiooni saamiseks pöördusime Eesti Propagandastaffeli juhi dr. H. Mühlenhoffi poole Tartus, kes andis seletusi uue kino üle ning tutvustas käimasolevate ümberehitustöödega.

Need ümberehitustööd endises Saksa teatris haaravad peamiselt teatri teist korda, kuna teatri saaliosa ja alumise ning ülemise korra kõrvalruumid jäävad üldiselt muutmatuks, kus viiakse läbi kino nõuete kohaselt vaid remont ja korrastustööd ning seatakse sisse kinoteatrile vastav valgustus. Suuremad ümberehitustööd teostatakse teatri teisel korral, kus ehitatakse jalutusruumi sellesse ossa, mis ulatub välja peasissekäigu juurde, aparaadiruum. Nii aparaadiruum kui ka selle kõrvalruumid filmide hoidmiseks ja umfermeetri jaoks ehitatakse tulekindlalt ning igati moodsa kinoteatri aparaadiruumide nõuetele vastavalt.

Praegu on selles ehituseosas käsil aparaadiruumi umbes meetrikõrguse kivipõranda ehitamine ning paksude vaheseinte ehitustööde lõpetamine. Kaks uut helifilmiaparaati, mis üles seatakse, kuuluvad moodsamate helifilmiaparaatide hulka ja kindlustavad publikule hea ja nauditava filmivaatamise. Uude kinoteatrisse ehitatakse ka loozhid.

Suurt majanduslikku kulu ja vaeva nõuab peale eespoolnimetatud tööde ka teatri keskkütte kordaseadmine, mille torud lõhkesid eelmisel külmal talvel.

Üldiselt endise Saksa teatri ümberehitustöös kinoks on püütud rakendada kõiki võimalusi, mida endiselt teatrilt kino jaoks võimalik üle võtta. Ümberehitamisega pole võetud võimalust uues kinoteatris pakkuda ka mitmesuguseid lavalisi ettekandeid, sest lava jäetakse enamvähem endisesse seisukorda, paigutades ekraani lava tagaseina. Viimane asjaolu põhjustab omakorda, et kinokülastajad esimestes ridades on filmi jälgimisel paremas seisukorras kui teistes kinodes, kuna esimeste ridade ja ekraani vahemaa teatri orkestriruumi ja sügavusse ulatuva lava tõttu on küllaldane, võimaldades esimestes ridades head filmi jälgimist.

Nagu dr. W. Mühlenhofi seletustest ja ehitustöödest nähtub, pole käimasolevad ümberehitused ulatuselt väikesed ümberkorraldustööd teatri kinoks muutmiseks, vaid need kannavad kapitaalehituste ilmet, millega seni vähe kasutamist leidnud teater muudetakse täiesti ajakohaseks moodsaks kinoks. Uus kino kujuneb kindlasti Tartule ilusamaks ja esinduslikumaks, mille eest Tartu kinosõprade tänu kuulub Saksa sõjaväe Propagandastaffelile, kelle algatusel ja kelle kuludega ehitakse uut kino. Ühtlasi kõrvaldatakse uue kino avamisega Tartus kinokriis, kuna teatavasti Tartu kaks järelejäänud kino ei suuda rahuldada praegu kinohuviliste nõudeid. Uus kino mahutab üle 450 inimese.

Uue kino ehitustööd toimuvad päevad ja ööd läbi, et kino võiks rakenduda juba selle kuu lõpuks Tartu suurehulgalise kinopubliku teenistusse. Avaetendusel linastamisele tulevaks filmiks uues kinos „Deutsche Lichtspiele“ on uue kino jaoks tellitud film „Annelie“, mis kuulub viimase aja Saksamaal valmistatud filmide paremiku hulka ja saanud Veneetsia filmivõistlusel kuldauhinna.

Mis puutub teatrihoone seisukorda enne selle ümberehitamisele asumist, oli see omaaja Tartu ilusam ja mugavam teatrihoone üsna haletsemisväärses seisukorras. Bolshevikud olid paigutanud teatrisse oma töökomandod — „kaasani üliõpilased“, kes olid teatrihoonele lasknud osaks saada palju kannatusi. Teatrist viidi ära toolid, millest praegu järel ainult üks kolmandik, mispärast nüüd kino uue mööbli valmissaamiseni peab kasutama toolide asemel istepinke.

Kiriklikke teateid

Tartu Ev. Vennastekogudus, Lille 20. Evangelisatsiooni-koosolekud 14. kuni 17. jaanuarini igal õhtul kell 1/2 7 ja lõppkoosolek pühapäeval, 18. jaan. kell 5 p. l. Kõnelevad õpetajad H. Haamer, F. Uuspõld ja teised jutlustajad. Keelpillikoor. Laululehed.

Juhatus.

Pea- ja vastutav toimetaja M. Kuldkepp
E. K.-Ü. „Postimehe“ trükk, Tartus 1941.

Õnnetu surma läbi lahkus meilt meie armas
LINDA KROLL
(sünd. Soll). 4. II 1920. 9. I 1942.
Matmine 18 jaan. 1942 kell 14.30 Tartu Maarja kalmistule.
Valusas leinas
Isa, õed, vennad ja sugulased

Ajalehe „Postimees“ tellimiste vastuvõtmine veebruarikuu peale on avatud
Tellimised veebruarikuu peale tuleb ära anda hiljemalt 25. jaanuariks. Hiljem sissetulnud tellimisi ei rahuldata.
E. K.-Ü. „Postimees“.

15. jaanuaril 1942. a. alustab tegevust Eestis Notariaalasutiste uuesti sisseseadmise määruse (A. T. nr. 1 — 1941) alusel Kohtudirektori käskkirjaga ametisse määratud
NOTAR
EGON SILD
Tartus
kelle kontor asub Võidu t. 11 (E Hüpoteeginarga majas) ja on avatud kl 9—15-ni (kl. 3-ni).

Müüa noor
lüpsilehm
Tähtvere vallas, Krõla-Jaani talus.

Müüa
aknakardinad,
hommikukuub k. 12—16 Ülikooli 19—2.

Vajatakse
maja-teenijat
7 km linnast. Kaubelda koha peal, Ülenurme riigimõisas. N. Ruumet.

Vajatakse korralikku nooremat
teenijat
soovitav kes oma korterist käib. Narva 94, H. Pae juuksetööstus.

Vajatakse
lokkijat
kes teeb ka vesilaineid. Narva 94, H. Pae juuksetööstus.

Tartu lähedale väikesse tallu vajatakse vanemat
naisteenijat
Lähem. Kalevi 18-a—4.

Köögi-
teenijat
vajab restoran Räppin, Gildi tn. 9.

Vanem preili soovib kergemat
tööd
Valdab eesti, saksa ja vene keelt. Teat. Pärna tn. 10—3.

Vaevatasu sellele, kes soovitab 2-toal. ja kööga või köögitarv.
korteri
Pakk. slt. nr. 7577.

Gümn. lõpuklassi õpilane maalt (tütarl.) otsib väikest sooja
tuba
Teat. Tähtvere 18—6.

Möbleeritud
tuba
otsib harit. härra. Pakkumised pal. saata Aia tn. 14—1.

Üksik tütarl. soovib üht
tuba
võib ka mööbliga olla. Teat. Narva 111—10.

Vaikne 2-liikmel. perek. vajab
korterit
Teat. Aia 8, tööstus.

Korter
välja anda keeduv. ja elektr., kes elektrisisseseade välja maksab. Teat. saab Turu 85—3, kella 11—1.

Palun seda
lgp. daami
kes kuulutuse peale 4. jaan. 1942 tõi võtmekimbu Rüütli t. 1 majahoidjale näha, need uuesti vaevatasu eest tuua Rüütli t. 1 koloniaalärisse.

Kes koob
fileevõrku
Teat. Herne 32—2.

Vajan 40-hektaaril.
talule rentnikku
oma inventariga, kes jääb ka pärijaks, Fortuuna 1—14.

Ära anda remonteeritud
äriruum
ühes piimaruum. uues majas (korter olemas) Teat. saab Rüütli 1, toiduainetekpl.

Soovitakse vahetada
ristikheina seemet
heinte vastu. Lähem. teat. Tähe 115—3, 17. ja 19. skp. kl. 12—2.

Palun endast teatada
kes laupäeval küsis Tähe tn. Väike-Tähe tn. teed ja otsis oma õde. Rebase tän. 13—9. I. Lillipuu.

Kaduvad

9. skp. maakondliku kokkutuleku ajal läks „Vanemuise“ riidehoius kaduma meester, must
karakull-müts
Leidjal palutakse mainitud ese viivitamata teatri büroosse ära anda.

9. jaan. kaotat. meester
kaloss
Leidjal palun leiutasu eest ära tuua Eha 25. leivatööstusse või leiubüroosse.

Jõululaup. kaotatu Pauluse kirikusse hall
sõrmkinnas
Leidjal palun vaevatasu eest ära tuua Kuu tän. 12—9 või Leiubüroosse.

Varalahkunud kallist
Ilset
mälestavad
E. Truus
A. Hirt
A. Beik
perek. Toots
„ Jõgi
„ Dubinin
„ Märtin

Palun neid isikuid, kes midagi teavad Tartus areteeritud
major Eduard Jakobi p. Kesk'ist
teatada Lootuse 23—4, Tartu.

Kutsetunnistuste andmine
endisile Õisu Piimanduskooli piimandusklassi lõpetanuile toimub varemkehtinud sellekohase määruse alusel (RT 1938, 14, 126) Õisu Piimanduskooli juures
Õisus laup., 14. märtsil 1942. a.
Kutsetaotlejatel tuleb täita nõutav järelpraktika aruanne ja õppeülesanne ja need esitada kumbki ühes eksemplaris koos pärastkooliaegsete teenistustunnistuste või nende tõendatud ärakirjadega ja igast tunnistusest ühe lihtärakirjaga Õisu Piimanduskooli juhatajale hiljemalt 1. märtsiks 1942. a. Kutsetaotlejatelt, kes kooli lõpetanud enne 1935. a., õppeülesande täitmist ei nõuta. Nõutav järelpraktika vähemalt kolm aastat. Õppeülesandeid saab Õisu Piimanduskooli juhatajalt Õisu p.-ag.

Eesti Tarvitajateühisuste Keskühisus (ETK),
kui endiste Eesti Tarbijate Kooperatiivide Vabariikliku Liidu ning Harjumaa, Järvamaa, Läänemaa, Petserimaa, Pärnumaa, Saaremaa, Tartumaa, Valgamaa, Viljandimaa, Virumaa ja Võrumaa Tarbijate Kooperatiivide Maakondlikkude Liitude õigusjärglane, kutsub käesolevaga kõiki isikuid ja asutusi, kelle juures on ülalmainitud organisatsioonide, nende baaside, tehaste, muude ettevõtete ning allüksuste varasid ning summasid või kes teavad sellistest varadest ja summadest või kellel on kohustusi ülalmainitute vastu, samuti ka isikuid ja asutusi, kellel on nõudmisi ülalmainitud organisatsioonide ja nende allüksuste vastu, teatama sellest kirj. Eesti Tarvitajateühisuste Keskühisusele (ETK) — Tallinn, Adolf Hitleri 27 — kahe nädala jooksul, arvates käesoleva kuulutuse ilmumisest, andes üle nende juures asuvad vastavad varad ETK-le Tallinnas või ETK harukontoritele Paides, Haapsalus, Pärnus, Abjas, Kuressaares, Tartus, Valgas, Viljandis, Rakveres, Narvas, Võrus sama tähtaja jooksul. Ülalmainitud ettevõtete varade ja samade ettevõtete vastu olevate kohustuste varjajad võetakse vastutusele. Antud tähtajaks ülesandmata jäetud nõudmised jäävad arvesse võtmata.
Eesti Tarvitajateühisuste Keskühisuse Juhatus.

Müüa lamav
müürikatel
süsteem „Pauks“, küttepind 12,0 m². Järele küsida Palamuse Piimaühingult, telef. Palamuse 16, Tartumaal. Lähem raudteejaam Kaarepere, 4 km.

POLLUMEHED!
Tooge riigile antav normivili
nisu, rukis, oder
lähuveski ladudesse. Sellega aitate lahendada transpordi kitsikust, mis hädavajalik praeguses olukorras.
F-ma A. M. UNIVER
Tartus, Meltsiveski 40 42. Telef. 31-50

Die Propagandastaffel Estland stellt zum Ende dieses Monats für ein neues Lichtspieltheater in Dorpat mehrere
Platzanweiserinnen
an. Mädchen und junge Frauen, die etwas Deutsch können, melden sich am Freitag, den 16. Januar. vormittags 10 Uhr im Deutschen Theater, Aia Str. Nr. 43.

Tööd otsib
54-a. aus ja karske üksik leskmees. Tunneb põllu- ja aiatööd, samuti ka majade, masinate jne. remonteerimist. Kirj. saata „Postimehe“ esindusse, Vene tän. 1, Tallinn.

Ostan paadi-
päramootori
Teat. firma, võimsus jne. Rüütli 12—3. H. R.

Soovin osta 2 inimese-voodi jaoks
reform-põhja
Teat. või tulla Pärna t. 35—5, kella 8—12.

Sõjaväelane soov. osta
säärsaapaid
nr. 42—43. Võivad ka pruugitud olla. Aleksandri tän. 19—5, III kord, hoovi kaudu.

Ostame
kuivi laudu
tisleritööde jaoks, A.-s. „Kemaks“, Näituse 27.

Naister. kotik-
muhvi
või -nahka soovitakse osta, võib ka pruugit. olla. Lepiku tän 14—3. E. Org.

Mitmesugused

Müüa ohvitseri
sinel, kalifeepüksid
pikad püksid ning muid
vormitarbeid
Soovitav neile, kel on müüa tume eraülikond või ülikonnariie. Näha G. Adolfi 15—3, kella 14—18.

Soovin osta Tartu väikest
maja aiaga
maksan ajakohast hinda. Teat. Väike-Kaar 28, Uibo, telef. 37-02.

Tuleõnnetu soovib osta paari või kaks
punvill-sukki
Riia 84—5.

Müüa v.-v.
raadio
n. kuld-käekell, taskuja lauakell, n. talvmantel, must keskm. k. poissl. palitu ja jopp 12- ja 15-a. Kastani tn. 99—2, kella 5—8 õ.

Soovitakse osta moodsat 3 uksega
riidekappi
Pakk. teat. Liiva 17—6, G. Kiiman.

Ostan v.-v.
raadio
Näituse tn. 7—2.

Müüa meester. tume
ülikond
(väh. kasv.), siidpitskleidiriie, laudlina Ülikooli 19—2, kl. 12—16.

Ostan igasuguseid vanu
jalanõusid
ja vanu saapasäärt. Aleksandri 19, kingsepp, tänav. sissekäik.

Kuduja ostab ajakohase hinnaga
parafiini
Raekoja tän. nr. 75—2, Union.

Soovin osta
linnuseemneid
(kaanarilinnule). Palun teat. Aia tän. 60—1, Möldre.

Kellel on müüa meester. mustad
kingad
nr. 40. Teat. Vabriku tn. 3—11. M. Koch.

Soovitakse osta hästihoitud moodsat
lapse-vankrit
Teat. Väike-Tähe tän. 15—5 (õuel).

Müüa noor angleri tõugu lüpsmasaaja
lehm
Teat. saab Raudtee 24.

Ostame
jõhvi, lakka ja seakarva
suurel ja väiksel arvul ja valmistame harju ka tellija materjalist. Harjatöötuba Liiva 44—1.

Ostan
loogapuid
Kase t. 1—1.

Ostan igasugust
mööblit
riideld, saapaid ja muid asju. Aia t. 5, ostumüügi äri, „Vanemuise“ vastu. Tulen ka koju ostma.

Soovin osta noort isast
špits-koera
Pakk. Aia 40—2.

Soovitakse osta tumedat
kasuk-kraed
Aia 17—3.

Soovitakse vahetada
ristikheina seemet
heinte vastu. Lähem. teat. Tähe 115—3, 17. ja 19. skp. kl. 12—2.

Palun endast teatada
kes laupäeval küsis Tähe tn. Väike-Tähe tn. teed ja otsis oma õde. Rebase tän. 13—9. I. Lillipuu.

Tartu Maavalitsus vajab
velsker-desinfektorit
Sooviavaldused lühikese elulookirjeldusega esitada kuni 20. jaan. 1942 Tartu Maavalitsuse Sotsiaalosakonnale.

Tõlked
eesti keelest saksa keelde. Kirjad.
Übersetzungen
Estnisch-Deutsch. Briefe.
O. Stahlberg, Uueturu 5, kella 10—12 ja 15—17.

Sordiaretus- ja Katseinstituut
Jõgeva Sordikasvandus vajab
oma Sangaste aretusjaamale
valitsejat
Avaldus ühes elulookirjeldusega ja dokumentide ärakirjaga saata Jõgeva Sordikasvandusele, Jõgeva kaudu.

Vajan nüüd või lähemal ajal vannitoa ja veevärgiga
1—2—3-toalist korterit
mööbliga või ilma. Toad võivad olla ka osa suuremast korterist. Tasu kokkuleppel. Läbi rääkida Riia 123, leivavabrik „Ceres'i“ kontoris.

Soovin kiires korras üürida
pianiinot
Teatada Tiigi 24—1.

Valga Linnavalitsus vajab
velsker-desinfektorit
Kohasoovijail palutakse avaldused koos eluloo- ja senise tegevuse kirjeldusega esitada Linnavalitsusele hiljemalt 20. jaan. 1942.
Valga Linnavalitsus.

Meesametnik vajab mööbleeritud
tuba
Kirjal. pakk. saata Sõbra 20-a—3. E. K.

Õpilane ja ametiskäija noormees vajavad
korterit
1—2-toal. mööbl. või ilma. Pakk. saata Oa 1—4.

Ülikooli teenistuja otsib
möbl. tuba
Teat. Võidu tn. 3—4, L. K.